

МЭЖАК

№20

ЛИЕТУВА

KAVA IR MAISTO PRODUKTAI

PERSIUNTIMAS PER **20-30** DIENŲ
Sąrašai nemokamai.

ALPA
(PAGALBA EUROPAI)

Igaliotinis WILLY SANDVOSS & FILHO
Rua Formosa 409 - 6 andar - Sala 61 - Tel. 3-5364
(1 minutė nuo pasto)
Koresp. Caixa Postal 3718

VYRŲ IR MOTERŲ RUBŲ SIUVYKLA

Atelier de Modas

ALEXANDER BAGDOMAS

Rua Bahia de Copacabana 275 - Edifício Consórcio (ant. sala 172) - Tel. 4-7482

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00
KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5
ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Despachante

ESTHER DE CASTRO ROSA

(Patvirtinta Secr. da Seg. Publica)
Naturalizacijos, giminių kvietimas, Identid. Mo-
delo 19, dokumentai, lisencijos ir t. t.

RUA FORMOSA, 409 — 6.º and. sala 61 (Filatélica)

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

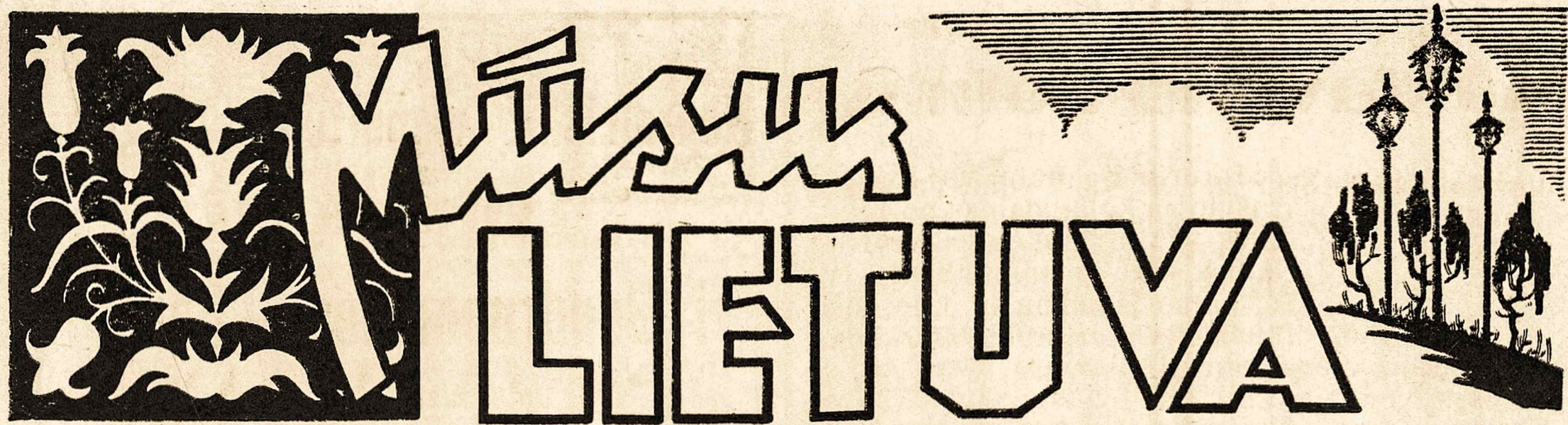
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmo-
gaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal, 3967
SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1948 (I m.)

São Paulo (Brasil) Rugsėjo 25 d. (Setembro)

Nr. 20

K. K. LIZDEIKA

TÉVYNĖ IR JOS KOLONIJOS

Mūsų tėvynės vaikai, palikę savo tėvų žemę, įsikūrdavo svetur. Tam buvo daug įvairių priežasčių. Mūsų tėvynės politiniai geografinė padėtis nėra nei gera, nei patogi: jos pasieniuose nėra nei nugalimų gamtos kliūčių, ir jos kaimynai už ją yra keleriopai skaitlingesni ir agresingesni. Gi netekus laisvo nepriklausomo gyvenimo ir patekus maskolių vergijon, toji emigracija, savaime suprantama, dar labiau padidėjo. Bet ir atgavus savistovumą po pirmo pasaulinio karo, emigravimas nesustojo. Tas mus domina ir verčia paieškoti priežasčių šito reiškinio. Patekęs į Pietų Ameriką, radau čia gaasų tautiečių būrį, kuris jau 10-20 metų čia įsikūrė. Besiteiraujant priežasčių, kurios juos čia privertė atvykti, gavau įvairių ir įdomių duomenų. Šį kartą smulkiau nenagrinėjant viso to, kas man buvo reikia, tik trumpai paminėsiu, kad dalis motyvų, vertusių apleisti savo gimtąją žemę, kalba nenaudon ir buvusios santvarkos tėvynėje, ir nenaudai pasilikusiųjų tėvynėje, kurie negalėjo ištiesti broliškos pagalbos rankos savo artimui; o gal greičiau net nenorėjo jos ištiesti; bent taip nusiskundžia emigrantai. Vienok daug ir labai daug yra kaltės ir pačių emigrantų, kurie paliko besikuriančią tėvynę, pasitraukė iš darbo baro ir išvyko ieškoti lengvesnio bei pelningesnio gyvenimo. Bet, sakau, palikime tai smulkiau nenagrinėję, nevarstykime dar nevisai užgijusių "širdies žaizdų": atidėkime tai velesniems, patogesniems laikams.

Konstatuokime faktą šaltai, objektyviai. Pavartykime pageltusios istorijos lapus. Ar kartais ten nerasime paaiškinimų šitam įdomiam, svarbiam klausimui. Ir ištikrųj, tas pat ir buvo ir yra visur, tas buvo ir yra pas mus. Nieko naujo pasaulyje. Tik mokėkime pastebėti tai, ir pasimokyti kas mums būtų naudinga.

Prisiminkime graikų kolonijas tiek Azijos, tiek Afrikos žemėse. Romos imperijos kolonijas. Po to anglų, prancūzų, ispanų, portugalų, olandų

kolonijas. Vienos anksčiau, kitos vėliau atsipalaidavo nuo savo metropolijų ir tapo nepriklausomomis. Tačiau sunkiuose momentuose visomet ateina į pagalbą savo tėvų žemei. Ar negelbsti dabar Suv. Am. Valstijos anglų? Ar neremia Kanada jų? Ar netiesia pagalbos ranką Argentina Ispanijai? Tai Ispanijai, kuri viso pasaulio buvo "pasmerkta".

Igi šiol mes minėjome kolonijas jau daugiau mažiau savistovias nuo metropolijų, arba tas, kurios jau artimoje ateityje pilną politinį savistovumą įsigys (Kanada, Australija, Pietų Afrika ir t. t.) Tik politinį savistovumą, bet ne kultūrinį: nes tose kolonijose kaip skambėjo taip ir nū skamba tėvų tėvų žemės kultūra, nes ten metropolijos vaikai ir toliau pageidautini ne tik kaip svečiai, turistai, bet ir sandarbininkai, padėjėjai tai gimtajai kultūrai plėsti ir ugdyti.

Bet štai visa eilė kolonijų, kurios kiek kitoje sąlygoje yra: tai daugiau, mažiau skaitlingesnės kitų tautų piliečių grupės, kurios išsibarstę svetimose žemėse. Pavyzdžiui mes kalbame apie lietuvių kolonijas Š. Amerikoje, apie lietuvių koloniją Š. Paulyje, Argentinoje ir daug kur kitur. Dėja, mes negalime prilygti anksčiau minėtoms kolonijoms. Taip. Bet reikalas vis delto nemažėja ir nesikeičia: **IR MES VISI IKI VIENO PRIVALOME NEUŽMIRŠTI IR REMTI SAVO GIMTINE VISUMET, O YPAČ DABAR, NES JI DAR NEBUVO TOKIOSE ŽIAURIOSE SĄLYGOSE, KAIP DABAR YRA.**

Bet ar galime mes ką nors padėti?

Taip. Galime. Pasimokykime iš kitų. Prisižiūrėkime tik japonams, vokiečiams, arba pagaliau žydams. Nors jie taip pat čia neturi atskirų teritorialių kolonijų, taip pat nugalėti ir pavergti, tačiau išsilaisvinimo diena jiems jau artėja.

Artėja, bet ne dovanai.

Kaip mes turime to pat siekti, pagvildensivėliau.

Carl Mothander

Maldavimų Kalnas

Šio kūrinėlio autorius Švedų rašytojas keliaudamas po Lietuvą yra aplankęs ir Kryžių kalną, Šiaulių apielinkėse. Iš to kalno išpūdžių ir kilo šis kūrinėlis, kurį autorius skiria Lietuvai.

Toli toli, Lietuvos šalies gilumoj, stūkso maldavimų kalnas. Ilgas ir sunkus kelias veda į ten per pavasario nutvindytas pievas, per molėtus laukus, audrai siautėjant ir lietui krintant. Maldavimų kalnas nestebina savo didumu. Tai — lyg nuosavo nevertumo naštos prislėgtas ties kalnu atsiklaupęs nulinko, Maldavimų kalnas yra aukštas, kaip Alpės. Ir šitai klūpo sena močiutė, sukniubus žydinėjoj lankoj, prie žemo kryžkelio.

Svėnta Maldavimų kalno žemė. Į ją drebančios rankos tiesiasi, kai nuvargintoj širdy vilties kibirkštis ima gesti. Tokiomis širdgėlos valandomis, vienatvėj, drožinėja žmogus iš geriausio medžio kryžių, puošia jį Dievo Motinos arba Dievo Sūnaus vaizdu ir saulėleidžio metu stato ant Maldavimų kalno, kad paskutiniai dienos spinduliai ant jo kristi galėtų. ir eina paskui ten, kada tik atspėja, ir klūpo prie kryžiaus kojų tol, kol dangus jo meldimo išklauso.

Daugel puikių ir aukštų kryžių stovi ant Maldavimų kalno. Visa giria ilgstuomenių kryžių rankas į viršų kelia. Dievo Motinos ir Kristaus nuauksinti vaizdai spindi skaisčiomis spalvomis. Bet yra ten ir mažesnių kryželių, nepratusios rankos sunkiai skaptuotų; glūdi ten ir visai mažutėlių, didžiųjų kryžių tarpuos susmaigyti. Taip, tokių ten daugiausia užėisi, po puikiais kryžiais trūnėt suvirtusių. Rasi ten ir tokių kryžių, kurie nebe kryžiai, bet vien medžio gabalėlis arba lentelė su Rūpintojėlio paveikslu. Ir visuos kampuos bei plyšeliuos styro pavytusių lankos gėlių pluošteliai. Liepsnojančių širdžių aukomis Maldavimų kalnas nuklotas.

Į dangų stiebiasi Maldavimų kalnas, lyg kokia senovės pagonių šventovė. Iš lėto svyra į žemę kryžių rankos; pavargo jie gal nuolatos beprašydami maldavimų išsipildymo, kurio dažnai taip ilgai nuliūdus tenka laukti.

Prie kalno stovi keletas paprastų atsiskyrėlių kryžių. Tai prašymai tų, kurie nedrįso prilipti prie kryžių svaiginamai aukštose maldavimo Alpėse.

Kai aš leidau nuo kalno žemyn, ant tako gulėjo sena močiutė, pusę kelio į kalną nuėjus. Klūpsčia ji pusę stataus tako atlipo. Ji liko sukniubus prie to kryžiaus ir vieną gėlelę paaukojus. Jos senas nuvytęs veidas ašaromis paplukes sulinkę pečiai trukčiojas nuo verksmo.

Mažoji moterėle, senoji močiute, kas per reikalas tave ši šaltą rudeniškai vėjuotą birželio vakarą į Maldavimų kalną atvarė? O gal tikiesi, kad jis, tavo sūnuzis, grįš iš didžio, senai pasibaigusio karo? Ar gi tai ne tas prašymas, kuris dar ne vienos sengalvėlės širdį virpančia viltimi užtvindo? Mažoji moterėle, senoji močiute, tiekuo plačių vieškelių einama į gyvenimą, kurio pakrašty tiek daug sengalvėlių su amžinai negėstančia viltim rymo! Ar yra stipresnė jėga, kuri sielą iš pražūties išvaduoti galėtų?

Nepraleiskit vienintėlės progos
atsilankyti

į Bendruomenės Choro

KONCERTA - VAKARA

Spalio mėn.

9 d.

São Caetano, Rua Perella, 156

SÃO CAETANO F. C. Salėje

Spalio mėn. 9 d. VISI, VISAIS

KELIAIS IR GELEŽINKELIAIS, IŠ MIESTO
IR PRIEMIESČIŲ Į

KONCERTA
- VAKARA

Maldavimų kalne! Esi tu švėnta žemės vietelė Jau ilgi metai, kaip ašaros ir kraujas tave drėkina. Esi tu senas, kaip patys žmonės ir kaip amžinai negėstanti viltis jų širdyse. Ar ne tavy glūdi paslėpti nebylių širdies pasakų raktai?

Sutemos atslinko į plačius slėnius. Lyg šmėklos stūkso atsimušę juodame danguje kryžiai. Vakaras slinko, netoli naktis.

Sena moterėlė slenka kaip sraigė į kalno viršūnę. Tavo nuošali malda, tavo virpantis dejavimas nakties tamsoje pakils iki Dievo Motinos ir jos Sūnaus į aukštą dangų. Jei tavo maldos liktų neišklaustos, tai kas tuomet beišdrįst Maldavimų kalne kryžių statyti, Dievą melsti kad jo prašymą priimtu?

Kai slinkau aš pro prastą kryželį, kur pirmiau seną, žemo ūgio močiutę su ašaromis meldžiantis regėjau, greitai nusiskyniau laukinį žiedą, priglaudžiau jį vėgčia prie lūpų ir padėjau slaptai į kryžiaus kertelę.

Ir aš savo širdy nešioju paslėptą prašymą norą, dedu jį bailiai šalia gėlelės Maldavimų kalno papėdėje — ten toli toli, Lietuvos šalies gilumoj.

Vertė A. Vaičiulaitis.

SUDIEV, KVIETKELI

Sudiev, kvietkeli, tu brangiausias,
Sudiev ir laimė man biednam... as,
Matau — paskyrė tai Aukščiausios
Jog vargt pasauly reik vienam...

Štai diena ta jau ir valanda,
Kurioj man reikia atsiskirt,
Oi, širdis alpsta... Dievas žino,
Kaip reiks gyventi ir kur mirt!

Ir dilgė ne visur žaliuoja,
Šaka be rasos neprigis,
Ir medis pakirstas svyruoja —
Kaip mano širdis bepagis!

Aušra man nepriduos skaistumo,
Nei ramus vėjas neramins,
Nei saulė neatneš linksmumo
Nei tamsi naktis užmigdys.

Kaip gaili rasa skalsiai krinta,
Taip mano ašaros riedės,
Jau gailėstis man širdį kremta,
O! kas kentėti man padės?

Ne tik berželis svyrionėlis
Per amžius verkdamas man supras,
Neg tik prakalbins tas paukštelis,
Kurs savo lizdo nebatras.

Kas dieną ašarų man pietus
Atneš nelaimių debesis...
Nors Kryžiai kris kaip smarkūs lietūs,
Bet meilės tik neužgesins.

Mylėjau tave ir mylėsiu,
Kol mane žemėmės užkas,
Sparnuotoms mintimis atlėksiu,
Ir krašte svieta širdis ras.

VENANCIJUS ALIŠAS

MANTIQUEIRA

Minčių žaros gesta sielos kruviniuos languos,
Pro Selladą pirmos žvaigždės žvilgčioja slapta,
Ar nukrito jau auksinė saulės monetą
Rytdienos dėžėn, kuri ten mariose languos...

Stoki šičia. Žvelk į priekį. Dreba užtvanka —
Ten anapus horizonto — kupiną ugnies!
Milžino liemuo nuo Mantiqueiros atsities
Ir žarijų į akis pažers tau su ranka.

Jų spindėjime matysi grįžtančius metus,
Baltus, lyg ēreliai mano Tėviškės laukuos,
Kai pro sniegą skabinėja žiedus nekaltus...

Saulės pinigas per naktį mariose languos —
(Ar junti, kaip šiltas kraujas srūva lataku
Nusidriekdamas į tolį prieblandų šilku?)

Joanopolis, 27-5-943

TAI NE LIEPA TEN RYMO...

1.

Tai ne liepa skarota, ten, prie vieškelio rymo,
Šiaurės vėjai linguoja ne jos tankias šakas...
Taimočiutė prie vartų, toliuos žvilgsnį skandina...
Ir iš sielvarto laužo ji baltąsias rankas...

Ne žiedai obelų josios plaukus apkrito, —
Tai šarma rudieninė jai papuošia kasas...
Ar sulauks, sengalvėlė, beišauštančio ryto?
Ar nudžius nuo blakstienų sidabrinė rasa?...

Ar sulauks jinaį sūnų iš anapus Atlanto?
Ar sugriš išklajojęs tolimiausias šalis?
Ar beviltiškai lauks ji prie užkeltųjų vartų,
Kai aplinkumą gaubs — tyluma nebyli...

2.

Ak, ne vėtra ten laužo žalio uosio šakas,
Ak, ne vėjas graudena, ne rūstusis šiaurys...
Dėl sūnaus partizano JINAI laužo rankas...
Dėl sūnaus, kuris niekad pas močiutę negriš...

Ak, nuo amžių lietuvi pralingavo rankas,
Išaugino Tėvynei daug narsuolių sūnų.
Ir kada gi, Kūrėjau, paskutinė auka —
Nebegrauš sengalvėlei, jos senatvės dienu?

Mirtis lekia pagonais per pavasario žiedus,
Ir sūnaus partizano — nesulauksi, vai ne...
Tai kulkosvaidžiai ten trata, ne paukšteliai ten
[gieda...
Veltui verks motinėle per klaikiausias dienas...

3.

Ko laukai padūmavę? Senas vieškelis dunda?...
Kur tos minios keliuja iš Tėvynės laukų?
Tai mūs motinos neša paskutinįjį skundą,
Pavergėjui permaža — kruviniausių aukų...

Tenai — motinas veja iš gimtųjų namų...
Į baisiausiają tremtį deportuoja kasdien...
Ak, pravirktų iš skausmo samanotas akmuo...
Ak, sugrižt iš tenai — nebelieka vilties...

Ar išgirsime aidą iš speiguotosios Šiaurės,
Kada stingstančios lūpos neš Kūrėjui maldas?
Ar surasim, močiute, Tavo brangujį kapa?...
Ar užgis — tebealmanti mūsų žaizda?...

4.

Ak, Brangiausiajį Vardą — aš kartoju kasdieną;
Ir daug sielvarto dulkių prisikaupė širdy...
Ir klaiki abejonė — jau seniai neramina: —
Kur šiandiena močiutė? Sengalvėlė, kur — Ji?...

1948. V. I.
Tremtis.

LIETUVIAI PARTIZANAI PRAMUSA GELEŽINE UZDANGA

SU SLAPTAIS UZDAVINIAIS I VAKARUS

Vis dažniau girdime apie bolševikų terora okupuotoje Lietuvoje ir apie karžygišką lietuvių tautos laikyseną bei neišsenkamą laisvės kovotojų — partizanų veiklą. Šiomis dienomis redakcija gavo pluoštą šturpių atpasakojimų apie vienos partizanų grupės prasiveržimą į Vakarų su svarbiais krašto rezistencijos vadovybės uždaviniais, kurios patiekiame mūsų skaitytojams. Šis kraujo aprašymas ir negirdėto karžygiškumo žygis kiekvienam skaitančiam sukelia šturpą ir pasididžiavimą. Šio aprašymo autorius yra vienas iš dalyvių to narsaus žygio. Red.

1947 m. gruodžio mėnesį 2 d. Lietuvos Laisvės Kovotojų Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinė.

Buvo puiki žiemos naktis. Aukštai pakilęs mėnulis įkiria spigino į akis dviem Suvalkijos lygumomis žygiuojantiems vyrams. Tai kovojančios Lietuvos kariai, ant pečių užsikabinę bolševikams mirtį nešančiais ginklais. Laisvės kovotojas Kardas ant dešiniojo peties nešėsi lengvai persimetęs prancūzinį pėstininkų kulkosvaikį, ant kairiojo peties turėjo kulkosvaidžio apkabinę ir šovinių atsargas. Diržą svėrė granatos, pistoletos ir ryšulys pogrindžio spausdos. Antrasis kovos draugas Saulius buvo ginkluotas automatu PPD, pistoletu ir granatomis. Planšetėje jis turėjo kelias žvalgybos instrukcijas, su agentais susirašinėjimo laiškus, partizanų dainų rinkinį ir vėl pluoštą pogrindžio spausdos.

Jie žygiavo vis ta pačia pietryčių kryptim, laikas nuo laiko tikrindami kompasą ir laikrodžio parodymus. Nuo savo kelio nukrypdavo tik ties sodybomis arba prie kryžkelių, vis tiek, ar sodyboje dar gyventų senieji šeimininkai, ar būtų tik sodybų pamatai. Pirmuoju atveju reikėjo vengti šunų lojimo, o antruoju atveju — saugotis, kad sodybų griuvėsiuose nebūtų pasislėpę MGBistai ir kada nereikėtų staiga imti šventinti švinu. Kryžkelės taip pat galėjo būti bolševikų apstatytos; grioviuose galėjo mūsų tykoti sugulę ivanai. Dėl šitokių nuolatinių nukrypimų ir teko nuolat žiūrėti į kompasą.

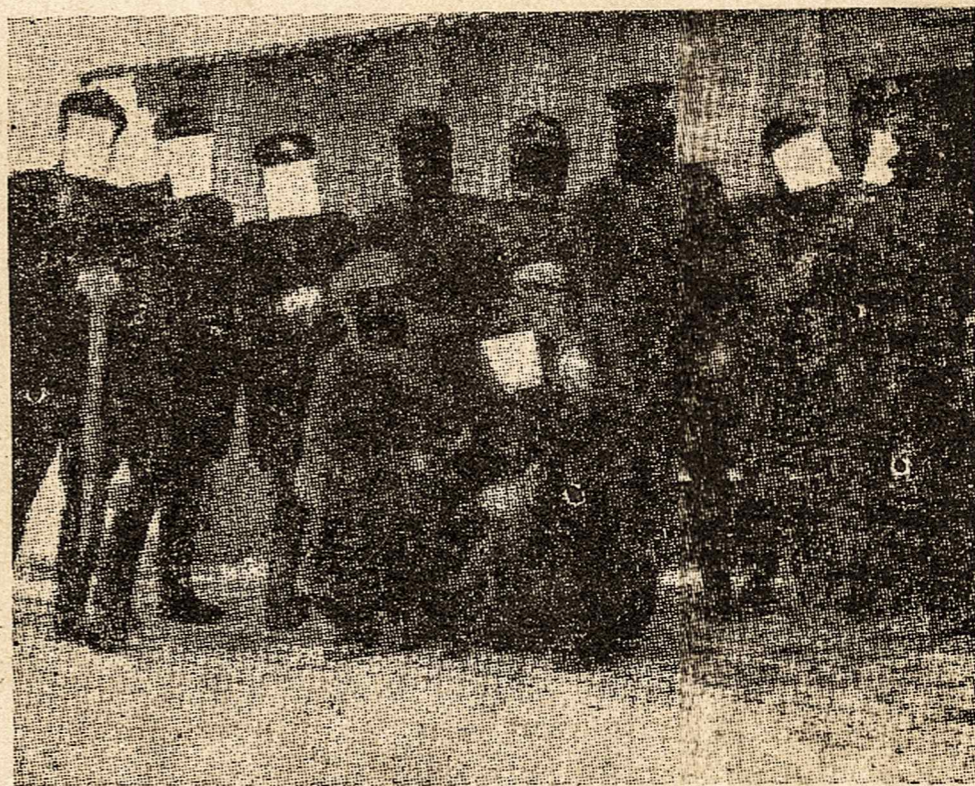
Iš krūmų pakildavo pabaidytos pelėdos, prašokdavo išsigandęs zuikis. Kažin kur tolumoje pasigirdo rusiškų automatų tratėjimas, žybtelėjo į dangų raketos. Buvo girdėti ir pavieniai šautuvų šūviai ir vos vos ausiai pagaunamas vokiečių ir rusiškų automatų tarškėjimas. Tikriausiai, mūsų partizanai bus kur nors užlipę ant tykojusių bolševikų, galvojome atsargiai traukdami pirmyn.

Buvo pats pusiaunaktis. Sustojome prie krūmo, norėdami nustatyti, kurioje pusėje ir kurie mūsų dalinio vyrai dabar kaunasi, kurių ne vienam ši naktis gal bus paskutinė. Pasiklausę keletą minučių ir paprašę Dangaus palaimos mūsų kovojantiems draugams, žengėme vėl toliau. Po pusvalandžio mes jau buvome prie norimos sodybos. Kardas pabeldė sutartiniu būdu į langą, man stovint nuošaliau su ginklu rankoje, pasiruošiam visokiems netikėtumams. Į kardo beldėsi pasigirdo iš vidaus laukiamas signalas, prasivėrė namų durys ir abu tyliai sulindome į pirkia.

Šeimininkas, vos spėjęs įlpti į kelnes, ištrau-

kė iš palėpės paketa, prisiūsta iš Apygardos štabo. Tarp įvairių raštų ir dokumentų, buvo Apygardos vado įsakymas su BDPS Prezidiumo nutarimu kuriuo aš siunčiamas į užsienį pasitarimui su BDPS Užsienio delegatūros atstovais, perduoti jiems iš krašto pristatytą paštą, krašto rezistencijos nuomones, liečiančias mūsų veiklos koordinavimą su tam tikrais lietuvių veiksniais užsienyje ir kt.

Apygardos vado laiške buvo pažymėta kad šis uždavinys turi būti įvykdytas gruodžio mėnesio tamsiausiomis naktimis. Bemažant apie uždavinio įvykdymo sąlygas, malonios šeimininko dukros spėjo paruošti stalą su kumpiais ir kitokiais gardžiais užkandžiais. Pobūvį reikėjo greit

Partizanai ruošiasi žygiui į Vakarų 1947 gruodžio mėn.

nutraukti ir žygiuoti toliau.

Tuo pat laiku, tik kitais ryšiais, Apygardos vadas pasiuntė įsakymą kovotojui Mindaugui — Tauro apyg. Spec. skyriaus pareigūnui, kuris per likusias dienas turėjo sutvarkyti savo darbus, juos perduoti kitam, o pats pasiruošti tam pačiam žygiui į užsienį. Po trijų dienų mes jau buvome sutartoje vietoje, kur sėdomės planuoti savo atsakingą kelionę. Apygardos ūkio dalis aprūpino visokiais būtinais žygio daiktais. Mes turėjome pasirinkti savo žygiui savanorius palydovus, sudaryti aiškų keliavimo planą o po to reikėjo susitikti su Apygardos vadu, išdėstyti jam planą ir gauti iš jo paskutinį «palaiminimą». Ten jis turėjo perduoti užsieniui skirtą medžiagą.

1947 m. gruodžio 15 d. naktį. Tauro apygardos bunkeryje vyko atsisveikinimas su «dipysininkais» (taip čia mes vadiname vyrus siunčiamus į užsienį su specialiais uždaviniais. Taip 36 laisvės kovotojų buvo atvykęs BDPS Prezidiumo narys Taučius ir kovojančios Latvijos atstovai. Mes pakėlėme tostą už vieningą, brolišką kovą, latvių atstovai pakėlė taurės už BDPS vadovybę.

Po pusiaunakčio ėmė skirstytis vyrai į savo gūžtas. Lauke dribo šlapias sniegas. Reikėjo sku-

bėti, kad paslėptų sniege pėdas. Po naujo sniego ivanai mėgsta eiti medžioti partizanų, ir vargas tam, kuris per ilg i užtrunka savo reikalais.

Abu šiam užlaviniui paskirtieji vyrai, lydimi dar trečiojo kovotojo Šarūno, leidosi Sintautų linkui. Per naktį reikėjo nužygiuoti 40 km kelio. Vienoje vietoje pastebėjome sniege pėdsakus, paliktus vos prieš kelioliką minučių. Apie 18 MGBistų buvo praėję mums skersai kelio, ir mažai ko trūko, kad mes trise būtume turėję kautis su visa šia gauja. Netrukus dešinėje pusėje eančiame kaime ėmė loti šunys. Girdėjome ir dūžius į langus bei duris. Valandėlę pasiklausę, traukėme toliau. Apie puskelį nuėjus Šarūnas užvedė mus į vieną sodybą pavalgyti ir pasilsėti. Šeimininko sūnus, stovėjęs tuo metu sargyboje, pranešė, kad kažin kas slenka per daržą. Sprukti pro duris buvo per vėlu. Atsitraukėme į kitą kambarį, atsikabinome langą ir pasiruošę ginklus, laukėme, kada įtartinieji prieis prie durų. Jeigu tai bus rusai, mums reikėjo šokti pro langą ir mėginti dingti nepastebėtiems, kad išgelbėtume šeimininką iš nelaimės. Jeigu būtume pastebėti, turėjome granatų ugnimi gintis ir, pasinaudodami sodo krūmų priedanga, dingti iš šios vietos. Tuo momentu ėmė įtariamieji belsti į langą. Iš beldimo supratome kad tai ne rusai, o saviškiai. Tai buvo Jaunutis su savo draugais. Jis aptiko sniege mūsų pėdsakus ir jais atsekė mus ligi šios sodybos. Kad galėtume lengviau nugalėti pasitaikiusias kliūtis, paėmėme kartu su savimi Jaunutį ir jo tris vyrus.

Dabar jau mes sudarėme šiokią tokią jėgą. Buvome septyni vyrai ir turėjome du «smogikus» (MK43/1), tris automatinius pistoletus (PPS) vieną automatinį šautuvą (SSV) ir vieną rusinį automatą (PPS). Vora traukėme per Šakių dirvonus. Daug metų kai jie jau nebedirbdami, buvo apaugę aukštomis, stagarėtomis piktžolėmis. Kartais išukdavome į vieškelį pėdų suklaidinti.

Pakelyje priėjome sodybą, kurioje mus turėjo laukti Žalgirio rinktinės vyrų grupė. Mums įėjus pasigirdo komandų ir raportų žodžiai, pirklia buvo pilna ginkluotų kovotojų. Tai buvo 1. k. būrio vadas Naras su savo kariais. Ant stalo spinkšėjo menka žibalinė lemputė, o aplink ją susispietę kovotojai pasakojo savo paskutinius nuotykius.

Vakar buvo ivanai užsukę kratyti sodybos, kurioje buvo pasislėpę kovotojai Saidokas ir Jaunutis. Jų buvo dvylika, kiek per daug, kad du vyrai stotų į atvirą kovą. Jaunutis spyrė koja šalia gulinčiam tvarto šiauduose Saidokui, kad slėptųsi. Jam giliau besirausiant į šiaudus, ilūžo papuvusi lubų lenta. Kieme pasigirdo MGBistų balsai; jeigu jie įeis į tvartą ir pakels akis į viršų, pamatys įstrigusį Saidoką. Bet kitos išeities nebuvo kaip tyliai ir kantriai laikytis. Rusai pradėjo kratą nuo gyvenamojo namo. Išvartė visus stalčius, sugriovė net krosnis, išbadė pamatus. pernešė šuns būda į kitą vietą, išbadinėjo visas sienas. Apvalgę ir apvogę šeimininką, rusai po trijų valandų darbo išsinešdino. Šeimininkui kaip akmuo nuo širdies nusirito «Maniau kad jau jus suras», kalbėjo atėjęs pas vyrus šeimininkas; «jau ir kinvi būvau dėl visko į šalį pasidėjęs. Bet jie perkyaili, kad jus surastų».

Perkūnas atpasakojo atsitikimą, kad rusai ne visada suranda partizanų šiauduose, jeigu ir juos perkrauto. Taip antai, jis pereitą savaitę, po

sovechozo nusiaubimo, ilsėjęsis pas vieną ūkininką, įsikasęs šiauduose. Užėjo ivanai. Susivarė aplinkinius kaimynus ir liepė išversti visus šiaudus iš kluono į kiemą. «Dabar tai, tur būt, pateksiu», galvojo šiauduose Perkūnas, «kitas guolis bus jau ant Pilviškių turgavietės. Bet stribu nemirsiu. Dar vieną kitą bolševiką nudėsiu. Ties ta vieta kur aš gulėjau įsikasęs, pasitaikė tingus ivanas arba labai prašmantnus. Užuoť gabenęs šiaudus šakėmis, jis sukomandavo: «raz, dva, vali», ir jie griebė šiaudus ritinte ritinti iš kluono. O man to ir reikėjo. Mane taip puikiai išritino į kiemą, kad nė vienas iš jų nė nepastebėjo, ka jie su šiaudais ritina.»

Rolandas papasakojo apie savo pasivaikščiojimą po miestą, kur buvęs bolševikų užkluptas, tikrinant gatvėje dokumentus. «Kisėnėje turėjau tik tėvo kvitą apie buliaus pristatymą valdžios rekvizicijai», kalbėjo Rolandas. «Turėjau be to, ir pistoletą. Bet pirma pakišau rusui buliaus kvitą. Ar anspaudas yra paklausė rusų viresnysis? «Dapečat jiest». To ir užteko, kad išsisukčiau iš šios keblios padėties.

Pasigirdo komanda: «Baigt! Pasiruošti žygiui!» Apie 30 vyrų dviguba vora pasileido Sintautų apylinkės laukais. Viename kaime turėjo mūsų laukti kita palydovų grupė. Bet ji dar nebuvo atvykusi. Tas dvi dienas išnaudojome tolimesniam žygio pasiruošimui. Iš baltų staltiesių pasisuvome sniege maskuotis apvalkus — maskuotes. Atvykus trims lauktiesiems palydovams Butautiui, Kariūnui ir Feliksui, leidomės savo tolimon kelionėn. Vyrai kurie mus ligi šiol lydėjo, grįžo atgal, o mes šešese netrukus atsidūrėme prie buvusios Lietuvos Vokietijos sienos. Mus belydėjo tik vienas vietinis kovotojas, kelių ir apylinkės žinovas — Strazdas.

Pasiekėme Šešupę. Rade paslėpta valtį persikėlėme į Prūsų žemę. Mūsų kuprinės buvo prikrautos mūisto atsargų, šovinių priestankinių granatų ir kita ko įskaitant ir užsieniams siunčiamąją medžiagą.

Noviškie Andriejaičio dvaro griuvėsiai būvos už kelių šuolių nuo buvusiosios sienos. Anks tyvesnieji dvaro rūmai šiandien tik griuvėsiai kruva. Dar galima matyti sulaužytų baldų gabalai langų rėmai ir durų staktos, kurie buvo kūrėnami. Ko jie negalejo paimti, tai bent sunaikino, pagal rusų paprotį viską gadinti ir naikinti.

Mes pasirinkome kelią per Rytprūsus ir Lenkiją. Buvome išivaizdavę, kad Rytprūsų-Lenkijos siena nesanti taip griežtai saugojama, kaip Lietuvos-Lenkijos siena, kur reikia laukti didesnių kautynių ir sunkesnių nuostolių. Lietuvos-Lenkijos siena saugojama dviem spygliuotųjų vielų užtvaram, o tarp jų esantieji apkasai visuomet yra parengti kautynėms. Ištisas pasienis saugojamas «atramos punktu», vienas nuo kito per 5 kilometrų atstu, ir tokius punktus gina vidutiniškai po 200 rusų kareivių. Sunku priartėti į šitokią zoną nepastebėtam. Tačiau, net ir pavykus prasiskverbti, atsiranda spygliuotomis vielomis išratgytame plote. Naktį sunku išvengti nepatietus tu vielų o palietus šviečiančiosios raketos išsaula automatiškai ir pasienio sargyboms tiksliai nurodo vietą, pro kurią mėginama pasprukti iš sovietų rojų.

Dėl šitu priežasčių mes nutarėme žygiuoti mirusąja žeme, kuri kadaise buvo vadinama Rytprūsiais.

Pries mus plečiasi aplėisti laukai. Pries ke-

letą metų tie laukai buvo derlingi ir rūpestingai dirbami. Dabar mes stumiames mūsų kely per aukštas, tankias piktžoles. Kartais šernai išneria iš krūmynų, o gal tai bus tik laukinės kiaulės, kadaiše buvusios jaukiomis, rūpestingai augintomis vokiečių ūkiuose. Jokių pėdsakų bet kur ant kelio. Niekur šviesa nemirga naktį buvusiuose ūkiuose ir sodybose. Vienur kitur užėjome buvusiųjų ūkių griuvėsius. Vėjo blaškomos sulaužytos langinės klaikiai poška. Pakelėmis guli nulaužti, kelrodžiai. Daug karo medžiagos rūdija laukuose. Tai buvo tikra Mirties Žemė.

Pažygiavę apie dvylika kilometrų susėdome sniege pasilsėti. Pakelėje pamatėme rogių vėžes nušliaužtas gal prieš kokią dieną. Tas mums davė mintį — taip pat įsigyti roges ir palengvinti savo kelionę. Bet mes nieko nepamatėme. Patikrinome žemėlapi ir tęsėme kelionę savotiškai.

Mes palikome kelią prie pirmojo pasisukimo kuris ėjo ne mūsų žygio kryptimi. Paėję laukais mes priėjome upelį kokių trijų metrų gilumo, padengtą tik plonu ledu. Mums teko statytis lieptas persikelti per tą upelį. Krūmas kartą paslydo ir sušlapo iki ausų. Mindaugas pasiūlė sustoti pirmojo pasitaikiusio ūkio griuvėsiuose ir susikurti ugnį rūbams išsidžiovinti. Už kelių kilometrų mes suradome tinkamą vietą vienu namų rūsy. Mes taip pat pasidarėme arbatos iš sniego ir žemogių šakučių. Mindaugas ištraukė iš savo kuprinės lietuviško bekono atraižą ir butelį degtinės. Tas padėjo mums nugalėti nuovargį ir abuojumą. Mūsų nuotaika pakilo ir svajodami anas geresnias dienas mes visi švelniai ir tyliai uždainavome seną liaudies dainą.

Mums dar toli reikėjo nužygiuoti iki aušros ir nenorėdami palikti sustingę mes vėl leidomės kelionėn. Kas trys kilometrai susėdavamė sniege ir ilsėdavomės. Brekstant pasiekėme užsibrėžtą tikslą, anksčiau buvusįjį Viliūnų kaimą (Wilunnen). Čia mes aptikome sniege pėdsakus padarytus koki pusvalandį anksčiau. Buvo per daug rizikinga sekti tuo pačiu keliu. Mūsų balti sniego apsiustai ir rūbai mus galėtų išduoti, jog mes nesame Ivanai — mus galėtų palaikyti amerikų parašutistais. Trys keliai susiėjo ton vieton kur mes prisiartinome. Mes pasukome dešinėn; praėję kapines atsidūrėme apleisto dvaro griuvėsiuose.

Mes nusprendėme praleisti dieną tuose griuvėsiuose. Apsidžiaugėme radę geležines kopečias prie nesugriauto kamino. Tą kaminą mes panaudojome kaip sargybos punktą. Matomumas buvo puikus. Dviejų kilometrų nuotolyje joks žmogus negalėtų prisiartinti nepastebėtas.

Mes turėjome daug pareigų sargyboje, kurias sudarė stebėjimas, ugnies palaikymas, arbatos virimas ir liepsnų saugojimas nuo mūsų rūbų. Suradome taip pat šiek tiek lentų ir jomis užtaisėme langų rėmus nuo šalto vėjo. Pritaisėme krosniai vamzdį, susidėstėme iš lentų guolius aplink ugnį ir sumigome. Mes miegojomė pilnoje aprangoje tik be kuprinių. Didelis ažuolas kieme dengė dūmus.

Diena praėjo be įvykių. Rytuose lojo šunes. Dviejose vietose mes pastebėjome kylančius dūmus, bet jokio pastato bei gyvybės nebuvo matyti. Už akyačio buvo Stalupėnų miestas.

Apie trečią valandą po pietų mūsų sargybinis pastebėjo sunkvežimį, su trimis vyrais netoliese važiuojančius keliu. Atrodo, tai buvo rusai savo 111-je kelionėje pasiplėšti. Vėliau pražings-

niavo žmogus su medžiokliniu šautuvu ant peties.

Pavakariop mes jautėmės gerai pasiilsėję. Susikrovėme gerai savo mantą, žygio prisiminimui padarėme kelias foto nuotraukas, apsisvarinome, patikrinome ginklus ir po saulėleidžio sujudome antrajam mūsų kelio šuoliui.

Šiai naktiai mes suplanavome trumpesnę perėjimą, negu pereinamą naktį. Kadangi visą dieną snigo, mūsų žygis, daugiausia per laukus buvo daug sunkesnis, ir mes pailsdavome nepaisant poilsio. Mums reikėjo praeiti pro Stalupėnus ir pasiekti Heidemuedės miškus. Kurį kelią mes buvome priversti pasukti gerokai į kairę, aplenkti rusų kolchozus, kurių esama pristeigtų šitoje srityje.

Netoli miesto mes perėjome skersai vieškelį ir pasukome į pakalnę, bet mes patekome į pelkes su plačiais nusausinimo kanalais, kurių ledas buvo labai plonas. Išdykaudamas Šarūnas atsigulė pilvu ir pradėjo «plaukti» skersai kanala. Ledas buvo pakankamai storas jį atlaikyti. Ir mes kiti persikėlėme į kitą krantą tuo pačiu būdu. Vėliau mes pasiekėme nedidelę upę kurios ledas buvo plonesnis ir kaikur matėsi atviras vanduo. Šarūnas antru kartu išsitiesė ant pilvo ir pradėjo «plaukti» ledu. Jis jau buvo nepasiekęs kitą krantą, kai ledas įlūžo ir jis pasinėrė į vandenį. Mes niekaip negalėjome jam padėti. Bet mūsų sumanus Šarūnas pasiekė laimingai kitą krantą. Ten jis surado šieno kiaugę apdangstyta lentomis. Jis paėmė keletą lentų ir patiesė ant ledo mums pereiti. Šarūnas buvo peršlapęs iki kaulo, o kadangi kiekviena gyvybės kibirkštis ir kiekvienas gramas jėgos mūsų kūne turėjo gyvybės reikšmės mūsų užduočiai, mes turėjome pagalvoti kaip išdžiovinti jo rūbus. Jo rūbai ir ginklai buvo kietai sušalę. Deja, mes turėjome keliauti dar kelis kilometrus, kol radome tinkamą slėptuvę. Sukūrėme ugnį sugriauto namo rūšy, perrenge savo draugą ir išdžiovėme jo rūbus.

Po poros valandų mes vėl traukėme pirmyn gerą gabalą autostradą, kol priėjome miestelį. Buvo pagundos pereiti jo gatvėmis, bet priėję pirmus trobesius, kuriuose mirgėjo žiburiai, pasukome į kairę, perėjome geležinkelį ir užsukome į sugriautus pastatus pasilsėti. Įgavę jėgų, žingsniavome toliau.

Dienai švintant ėmėme vėl dairytis, kur čia

Partizanai pereina Lietuvos — Vokietijos sieną

susirasti patogią vietą dienoti. Norėjome užtikti vokiečių šeimą. Bet veltui. Kur tik prislinkdavome prie trobelių, iš kurių spindėjo žibalinių lempų šviesos, visur buvo rusų šeimos. Praeidami pro šieno kūgius, įsitikinome, kad niekur geriau nerasime, kaip juose įsikimus. Viena iš jų iš visų keturių pusių išsirausėme po skylę, į šonines sulindo po du vyrus, į galines skylės — po vieną. Guolių paruošimas atsiėjo labai daug darbo, šienas buvo susigulėjęs ir pasitraukęs šalčio. O čia dar pučia stiprokas rytų vėjas.

Visi užmaskavome savo angas, palikdami po mažą plyšį stebėjimui, Dienos metu nenorėjome liesti laukan, kad netoliese gyvena rusų kolchozninkai mūsų nežiūrėtų. Jei būtų mus užtikę MG-Bistai, būtų tuojau atidarę prieš juos ugnį. Didelių jėgų čia negalėjo būti, nes čia neveikė partizanai, čia nebuvo jiems kenkiančių vietinių gyventojų. Gulėjome dėl atsargumo apsiavę, sušlapę autai sustingo aplink kojas, — geriau vis tik šitaip, negu šokti užpultam į mūsų basomis kojomis. Vos pradėjus temti, išlindome iš savo urvų, kalendami iš šalčio dantimis. Užtaisėme vėl kūgyj skylės, kiek pasistiprinę, pradėjome naują nakties žygį. Pereinant plentą pamatėme rogių vėžes, bet norėdami kiek paskubėti, pasinaudojome plentų geroką galą. Iki Heidemuedės buvo 23 kilometrai, ir tą kelią mums reikėjo per naktį atlikti.

Artėjant prie lenkų sienos mums buvo dar svarbiau sutikti kokį vokiečių ir išsiteirauti apie padėtį pasienyje. Mes gerai nežinojome, kurioje vietoje eina naujoji lenkų rusų siena. Paplentėje vienoje trobelėje degė žiburys. Gal čia vokiečių šeima skursta, pagalvojome, ir nutarėme patikrinti. Aš su Šarūnu atsargiai prišliaužėme prie trobos ir žiūrėjome pro langą į murzinas figūras, kurios kažin ką triūsė viduje. Purvinoje asloje buvo matyti maži vaikai. Kalbėjo rusiškai. Aišku, tai buvo kolchoznikai. Mes buvome jau besitraukia nuo lango, kai staiga išgirdome rusišką balsą: "Stoj! Kuda idioš?" Likusiems pagriovyje draugams tyliai besikalbant, rusai nematomi priėjo ligi trobos. Nebuvo daugiau kas daryti, kaip ruselius sustabdyti. Mes jiems keisti pasirodėme. Susivarėme juos į vidų, paprašėme gerti ir ramiai sau šnekučiavomės, vaidindami prieš juos raudonarmiečius. Šklausinėjome apie artimuosius kolchozus ir kitas vietas. Pats pirmasis vadinosi "Kirov". Jie esą kaip tik to kolchozo būdžiauninkai ir grįžta dabar iš darbo. Mes pažadėjome grįžtant iš miestelio užsukti su degtine ir cigarėtemis, — kad tik jie laikytųsi ramiai.

Ruselių nurodytu keliu leidomės į miestelio pusę, visiškai nemanėdami dar kartą su jais susitikti. Dabar mums reikėjo mėtyti pėdas, nes juk dar ir apykvaili jie galėjo suprasti, jog mes nebuvome "naši" ir kad reikia alarmuoti valdžią. Po a' kilometrų ėjome atgal, paskui pasinaudodami karklynu susukome pėdas, peršokome per griovį ir po to, į vieną pėdą eidami, grįžome va-

karų kryptim, apie porą kilometrų nuo tos trobeles, atgal. Kiek paėję užtikome ir minėtą kolchozą. Iš suvažinėto ir sutrypto sniego plente galėjome suprasti, kad čia jau daugiau žmonių gyvenama. Išėję iš plento, traukėme vorele į miškelį, laikydami rankose paruoštus ginklus. Pušų ir eglių šakos linko nuo sniego, kartais nuo karto pabyrant mums už apykaklių. Miške buvo neapsakomai tamsu. Viena ranka reikėjo nuolat saugoti akis. Elektrinių lempučių nedrįsime naudoti, galėjome juk išsiduoti. Tik pačiame miško viduryje kiek atsikvėpėme, susikūrėme ugnį ir, susispietę aplink ją, šildėmes šalto šiaurės rytų vėjo perpūsti.

Dienoti buvome numatę kitą vietą, iki kurios dar reikėjo paėjęti keletą kilometrų. Išsirinkome vietą kiek toliau nuo visų didesnių kelių. Pakelyje patekome į visokias kliūtis, užsilikusias iš karo veiksmų. Čia vis dar kabojo spygliuotų vielų užtvaros, riogsojo suverstos rąstų krūvos ir iškasti gilūs grioviai tankams kliudyti. Taip tamsią naktį siaučiant pūgai mes ėmėme kliūtį po kliūtis, artindamiesi į vietą, kurią buvome numatę dienojimi. Kad ir jokios pastogės neturėjome, bet džiaugėmės pūga, nes ji slėpė mūsų pėdsakus. O tai buvo ypačiai svarbu artėjant prie pasienio zonos.

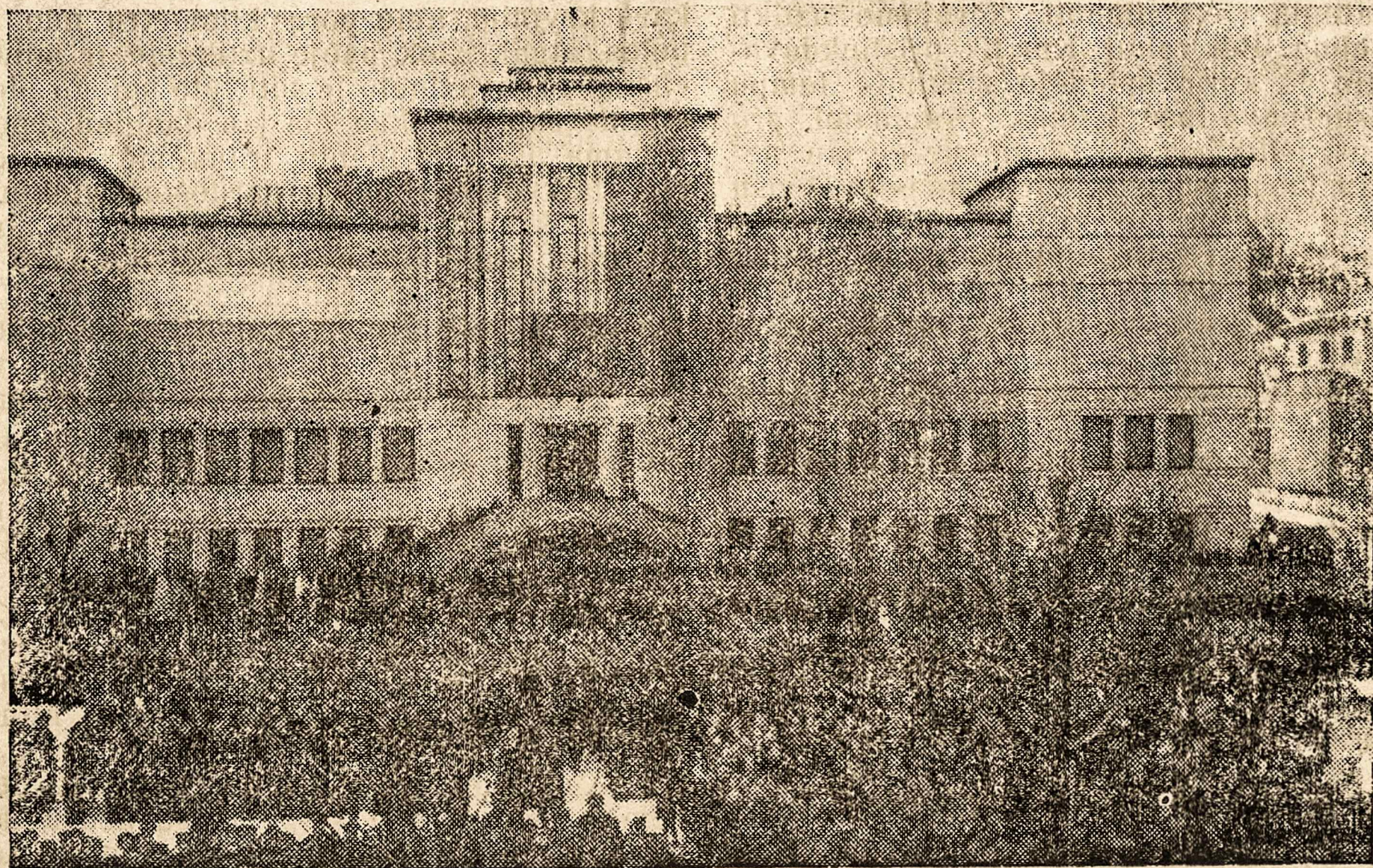
Buvo gruodžio 21 d. ankstyvas rytas, sekmdienis. Visi griebėmės ieškoti prakuro ir malkų ugnelei įžiebtį Užkandę pasiklojome iš eglešakių guolius, kuprines pasidėjome po galvą, o ginklus laikėme mylimųjų vietoje — glėbiuose. Vienas iš mūsų nuolat buvo sargyboje, kartu kurstydamas ugnį ir virdamas iš sniego arbata. Buvo jau vidudienis iš savo lokiškų guolių. Sekmdienio proga sukalbėjome malda, paprašėme Dangaus palaimos savo kovojančiai tautai, savo draugams ir sau patiems, vykdant šį žygį.

Sekmdienio pietūs buvo kiek įmantresni. Vietoje virtų dešrelių ant mūsų «stalo» kvėpėjo jos keptos, ant katiliuko dangčio. Arba, ką galima pasakyti apie spirgintus lašiniukus su svogūnais? Arbatai pagerinti įlašinome anižio lašų. Organizmui sustiprinti prarijome vitaminų tablečių, užpildami po burnelę kito universalinio vuisto vorkos. Po to griebėme tvarkyti ir valyti ginklus. Kai partizanai tveriasi šio darbo, jie instinktyviai jaučia artimą pavojų. Klausinėjome vienas kitą, kas ką sapnavo. Draugo Felikso sapnai buvo įspūdingiausi, nieko gero mums tačiau nežadą. Jis skendęs kažin kur raiste, o su juo kartu Butautas ir Krūmas. Raisto pakrantėje augo keisti medžiai, iš kurių varvėjo į raistą kraujas. Jis matė atokiau stovinčius draugus, bet jie negalėjo priėti ir padėti grimzdantiems į dumblą.

Pagal mūsų sekantį žygio planą reikėjo pasiekti Romintos upę, prie kurios stovi to pat vardo miestelis. Čia ties ta vieta turėjo būti rusų-lenkų siena. «Padėk, Dangau!» tyliai pratariau ir liečiau Mindaugui pradėti žygį.

(Bus daugiau)

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas prie Nežinomojo Kareivio karo Karo Muziejaus sodnelyje, Kaune.

LIETUVIAI TREMTINIAI ANGLIJOJE

Anglijoje šiuo metu yra prisiglaudę, dirba įvairiose darbo šakose virš 5000 lietuvių tremtinių. Dauguma dirba žemės ūkyje. Į kitas darbo sritis yra sunkiau patekti, nes vietos profesinės sąjungos daro kliučių. Pavyzdžiui yra sunku patekti į anglių kasyklas. Anglų vyriausybė stengiasi kaip galint padėti, nes ji žino, kad anglių kasyklose trūksta darbo jėgos, bet angliakasių sąjunga priešinosi, nes bijo, kad svetimšaliai neatimtų jiems darbo.

Nors visur yra didelis trūkumas darbininkų, bet anglų žemės ūkio darbininkų šiais metais suvažiavime buvo reikalauta, kad visus svetimšalius atitrauktų iš žemės ūkio darbų ir jų vietoje pastatytų anglius. Vyriausybė tarė kietą žodį ir šiam nutarimui pasipriešino, nes ji žino, kad anglai visais būdais stengiasi išbėgti iš kaimo į miestą, ir atitraukimas iš žemės ūkio svetimšalių, atneštų didelių nuostolių. Daug lietuvių dirba tekstilės pramonėje, geležies liejyklose ir kitose smulkesnėse šakose.

Kalbant apie uždarbį tenka pasakyti, kad pajamos yra nevienodos. Žemės ūkio darbininkui už 48 val. savaityje yra nustatyta 4 svarai ir 10 šilingų (arti 300 cruzeirų). Gyvenant stovykloje iš tos sumos yra atskaitoma valgis, butas, šviesa, pajamų mokestis, apdraudimas, taip kad lieka į savaitę du svarai ir 15 šilingų. Ten yra geriau, kur galima gauti dirbti viršvalandžių. Bet ir tai yra skriauda dirbančiam, nes daugiau uždirbant, daugiau ir išskaito. Anglai ir nelabai nori, kad dirbtų viršvalandžių, nes jiems tenka brangiau mokėti.

Pelningiausias uždarbis yra anglių kasyklose, nors darbas yra pavojingas.

Taupiam žmogui, negeriant ir šiaip be reikalo nešvaistant pinigų, pragventi galima. Iš savaitės uždarbio lieka du svarai, už kuriuos gali-

ma nusipirkti viena išėginių batų pora.

Lietuviai, kaip Vokietijoje, taip ir Anglijoje, gyvena stovyklose. Vienam kambarin talpinama 12-18 žmonių. Stovyklos yra dažniausiai naudojamos buvusių vokiečių belaisvių. Kur nors privačiai gyventi yra sunku, nes viena yra didelis trūkumas butų, o antra valdžia draudžia.

Vedusieji, dėl butų stokos, negali iš Vokietijos atsiimti savo šeimų.

Už pragyvenimą visose stovyklose atskaitoma vienodai, bet praktikoje, vienur maisto yra pakankamai, kitur yra trūkumas. Tai daugiausia priklauso nuo vietos stovyklos vadovybės.

Kultūriniam gyvenimui vadovauja Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga, kuri turi savo skyrius visose stovyklose. Skyriai, sulig savo išgalių, rengia minėjimus, koncertus ir kitas pramogas į kurias yra kviečiami ir anglai. Su dideliu pasisekimu šiais metais buvo atšvęsta Lietuvos nepriklausomybės 30 metų sukaktis. Visur buvo priimtos rezoliucijos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalui ir įteiktos Anglijos vyriausybei.

Did. Brit. Liet. S-gai liepos mėn. 2 d. suėjo vieneri metai amžiaus. Šiuo metu S-ga turi 63 skyrius su 3000 narių. S-gai vadovauja P. B. Varkala, Bulaitis ir M. Šilkaitis.

Ypatingai Lietuvos vardą išgarsino, S-gos atkviesti ir globoti menininkai-dainininkai iš Vokietijos, kurie davė Anglijoje 15 koncertų. Koncertuose, programą išplėdė: J. Nauragis, A. Kalvaityte, Baranaukas, J. Motiekaitienė, Vl. Jakubėnas.

Sporto srityje daugiausia pasireiškia krepšinio, futbolo, stalo teniso komandos.

Darbas stovyklose prasideda 7:30. Po pusryčių, iš stovyklų, su sunkvežimiais vykstama pas apylinkės ūkininkus ar fabrikus. Darbas baigiasi 5:30. Maistas, visai dienai, 3 buterbrodai, pasiimamas iš namų.

Šeštadieniais dirbama tik ligi pietų.

«M. L.» Koresp. Anglijoje.

Mažiesiems

V. VALSIŪNIENĖ.

Mūsų dienos kaip paukštyčių

Mūsų sode baltos vyšnios
Sužydėjo kaip lelijos,
Tartum pasakoj, per naktį
Mums baltų žiedų prilijo.

Mūsų sode paukščiai čiulba,
Jų greičiau pasveikint bėkim.
Tarp sužydusių vyšnaičių
Mes su paukščiais pačiulbėkim!

Pasikvieskim vyturiuką
Prie vyšnaičių, prie žilvyčių,
Mes neturim rūpestėlių —
Mūsų dienos kaip paukštyčių.

Išprašykim balto žiedo,
Vyturėlių ir žilvičių,
Kad jau niekad mūsų sodo
Nepaliktų be paukštyčių.

★ ★ ★

★

Lėlės vaidina «Lietuviškas vestuves».

Ūkininko žmona ir elgeta

Ūkininko žmona, viena pasilikus namie, virė pusrytį. Puode užkaisti klegėjo barščiai ir penėtas žąsinas. Žmonai reikėjo eit kažin ko pas kaimynę, ir ji skubinos. Bet, lyg tyčia, atėjo elgeta ir ėmė poteriauti. Žmona nesulaukus, kol jis pasimels, atidavė elgetai išmalda ir išsiskubino.

Tuo tarpu elgeta papoteriavęs apsidairė, išsigriebė iš puodo žąsiną, įsidėjo į krepšį ir išėjo. Eina per lauką pas kitą ūkininką, ogi štai bepareinanti ir ta žmona iš kaimynės. Susitikęs ją, elgeta sako: "Seimininkėle, ar nepažįsti tams-ta Gagono iš Puodiškių, kuris neseniai nusikraustė į Krepšiškį?" Žmona labai neturėjo laiko ir skubindamos atsakė: "Eik tu sau nuo mano galvos: aš jokio Gagono nepažįstu ir neturiu laiko". — "Na, tai sudie," tarė elgeta ir nuėjo savo keliais.

Ūkininkė tiktai parėjus namo ir neradus puode žąsino, tesuprato, ką buvo sakęs elgeta. Norėjo vytis atsiimt mėsą, bet jau buvo per vėlu. Dabar krintosi žmonelė, kad lauke pati atsisakė nuo savo "gagono".

Kunigaikštis ir artojas

Medžiojo kartą girioje kunigaikštis, o pagiryje ūkininkas arė dirvą. Kunigaikštis priėjęs pakalbino ūkininką ir paklausė, kodėl jis, jau senas būdamas, aria, bene vaikų neturįs.

-- Turiu tris vaikus, -- atsakė ūkininkas, -- bet kas iš jų? Vienas yra elgeta, antras vagis, o trečias žmogžudys.

Nusistebėjęs kunigaikštis paklausė ūkininko, kodėl jis taip blogai išauginęs savo vaikus, kad vienas pasidarė elgeta, antras vagis, o trečias žmogžudys.

-- Išauginau, rodos, gerai, -- atsakė kunigaikščiui ūkininkas, -- nes elgeta, nors ir elgeta -- neprašo, vagis, nors ir vagis -- nevagia, žmogžudys, nors ir žmogžudys -- neužmuša.

Kunigaikštis nesuprato ūkininko ir paprašė, kad paaiškintų.

-- Yra taip, -- tarė ūkininkas: - vienas mano sūnus yra elgeta -- moko vaikus, dykai nieko neprašo, bet duoną užsidirba; antras yra advokatas -- ima viską iš žmonių, bet nevagia; o trečias yra gydytojas -- žudo žmones, bet niekad neužmuša.

Kunigaikštis pripažino, kad tai yra teisybė, ir apdovanojo artoją.

PLAUKĖ SAU LAIVELIS

Kai Kolumbas pirmą kartą plaukė į Ameriką, tai atrodo, kad jo laivas nepasižymėjo dideliais patogumais. Taip pat ir kelionės tvarkraštis smarkiai šlubavo. Juk neveltui jo bendrakeleiviai už suvedžiojimą apkulti norėjo.

Šiandien kelionė į Ameriką nebesudaro jokių sunkumų. Beveik iš visų pasaulio kampų ją galima pasiekti lėktuvais. Kas neturi reikalo skubėti, tas plaukia laivu.

Laivas kuriuo plaukiu "Argentina" 33.000 tonų. Pastatytas 1938 m. Karo metu šis laivas pervežė apie 500.000 karių ir dalyvavo Šiaurės Afrikos invazijoje.

Vienu kartu laivas veža apie 500 keleivių. Kita tiek sudaro laivo igula, tarnautojai. Įrengtas moderniškai, patogiai ir skoningai. Viskas, padaryta, kad tik keleivis nepajustų toli nuo žemės nutolęs. Biblioteka, kino teatras, koncertų salė, ligoninė, vonios, dušai, krautuvės, restoranai, maudymosi baseinai ir t. t. Kasdien išeina laikraštis, kuris spausdinamas savoje spaustuvėje.

Maitinimas toks, kad ir labiausiai išlepintas skonis negalėtų rasti mažiausio priekaišto.

Švarumas — nepaprastas. Net mašinų skyriuje ramiai galima sėstis ant grindų.

Pirmąją kelionės dieną valgyklos vyresnysis patarnautojas nurodo vietas. Mano stalo bendrai šeši kalbasi žydiškai. Tik viena labai liesa mergina tyti. Tyliu ir aš. Priešais sėdintis raudonskruostis ima kalbinti angliškai. Papurtau galvą. Klausia kokios tautybės.

— Sou lituano.

— Tu lietuvis? — staiga nušvinta raudonskruostis.

— Taip.

— Moki lietuviškai kalbati?

— Moku.

— Man taipgi kalbati lietuviški.

— Koki miesti gyvenai?

Pasirodo raudonskruostis beesas iš Rokiškio. Prieš dvidešimt penkis metus išvykęs į Ameriką. Jo žmona gerai kalba angliškai ir mažai beturi savo rasės žymių.

Liesoji mergaitė, pasirodo, esanti vokietaitė.

Tai kas galėtų ginčyti, kad lietuvių kalba nėra labiausiai išplitusi? Esu tikras, kad tarp žydų, kurių laive daugiausia, surasčiau ir daugiau, kurie "moki kalbati lietuviški".

Mūsų santykiai draugiški. Tik mano bendrakeleiviams nevisai patinka kiaulienos kvapas, kurią aš kasdien atkakliai valgau.

Vieną rytą raudonskruosčio žmona pakelia mažą triukšmelį. Nepatenkinta valgiu. (!!!) Nebeiškenčiu ir pasakau, kad Europoj žmonės mažiau turi per visą savaitę, negu ji per vienus pusryčius. Bet ji nenori nieko girdėti ir ginčijasi su padavėju.

Per pietus raudonskruostis staiga kreipiasi į mane:

— Kodėl vokiečiai mušti žydus?

— Paklauskite geriau vokietaitę. Gal ji geriau žinos — atsakau ir tuojau išverčiu kaimynei vokietaitei jo klausimą.

Raudonskruotis nutyla, bet po minutės vėl klausia:

— O kodėl lietuviai padėti anam mušti žydus?

— O tamstą mušė lietuviai?

— Ne!

— Tai iš kur žinote?

— Man sakė.

— O man niekas nesakė, ir aš nežinau.

Palubėje man parodo aukštą merginą raudonais plaukais.

— Rita Haitwart puseserė — paaiškina.

Nors mergina tėra tik puseserė garsiosios kino žvaigždės, bet vaikšto lyg būtų nepaprasta asmenybė.

— Žiūrėkite į mane — rėkte rėkia kiekvienas jos judesys, — žiūrėkite kokia neprasta!

Laivo kapitonas surengia priėmimą turistinės klasės keleiviams "Coktail party".

Viena dama pristatinėja keleivius kapitonui.

— Mister..... mister su labai sunkia pavarde, — ji sako pristatydama mane.

Kapitonas susidomi kas per vienas tos sunkios pavardės savininkas.

— O yes. New Yorke gyvena daug lietuvių — sako jis sužinojęs, kad esu lietuvis.

Tada aš prisimenu p. Stankūno man dovanotas plokšteles ir tuojau atgabenu jas. Su kapitono duotu leidimu grojama "Daug daug dainelių".

— Kaip liūdnai skamba lietuviškos dainos.

— Čia buvo dainuojama apie grįžimą nomo. Mes turime ir linksmesnių. — Ir uždedu sukutinį. Salėje visi pagyvėja. Net kojom ima trepsėti.

Vakaras. Ramu. Laivas skrodžia juodas bangas. Sėdime su lenku prie krašto ir svajojame apie Europą. Jis apie Lenkiją, o aš apie Lietuvą. Nejučiomis nuklystame į didžiosios praeities laikus.

— Jogailos laikai — žydėjimo laikai ir lenkams ir lietuviams — sako jis. Po karo mes turėsime atstatyti vėl savo valstybę nuo marių iki marių!

— Kokią valstybę?

--- Jogailos --- sako lenkas ir man, turbūt, nuraminti, priduria: --- aišku: lenkų ir lietuvių valstybę.

Ginčytis atrodo neverta. Naktis. Horizonte blykčioja žaibai. Jeigu kas iškristų į jūrą, niekas jau nebepajėtų išgriebti.....

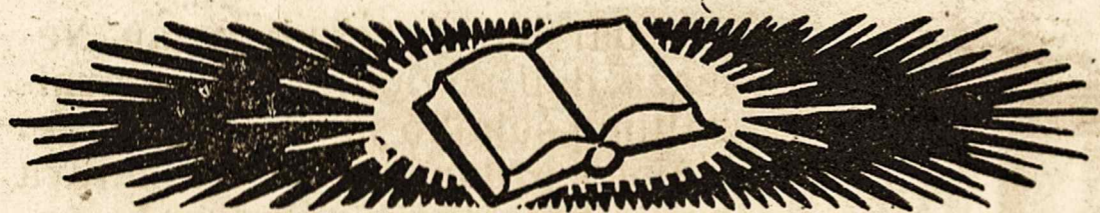
Staiga nutylame. Nebėra apie ką kalbėti.

Rytoj priplauksime Trindad.

VL. VIJEIKIS

Atlantas
1948 - rugsėjo 14.

KNYGOS

Dr. J. Prunskis **PRIE VILTIES KRYŽIAUS**. Išleido kun. P. M. Juras, Chicago, Ill. 1948.

Iš šios 140 puslapių knygos, gambia ir populiaria Dr. J. Prunskio plunksnos parašytos, kalba žymūs marksistinio komunizmo veikėjai, kurie pamatę, kad praktiškame gyvenime komunizmas yra didžiausioji melagystė, kad darbininkų klasei nieko daugiau neduoda kaip tik retežius, nuo jo nusigrįžta. Tokių išdrįsusių pakelti balsą prieš 20 amžiaus tyraniją yra komunistų dienraščio redaktorius Budenzas, ispanų marksistė propagandistė rašytoja Garcia, rašytojai Day, Belino ir kt. Jie nutraukė ryšius su komunizmu ir visam pasauliui kalba apie Sovietų Sąjungą, kuri «tikrumoje yra įsteigusi tokią tyraniją, kad ji savo nelygybėmis, savo žiaurumais, savo paniekinimu žmogaus vertės toli pralenkia ir tamsiausius amžius». Norintiems susipažinti su komunizmo santvarka, kaip ji atrodo praktiškame gyvenime, būtina yra perskaityti «Prie Vilties Kryžiaus», kuri dėl savo populiaraus stiliaus, bet kokio įsilavinimo skaitytojui bus suprantama. Knygą daro patrauklią gražus viršelis ir švari spauda.

Kun. Dr. P. Aleksa **MARIJOS ŽODIS**, gegužės mėnesio skaitymai Rensburgas, 1946.

Šioj Knygoj yra aprašyti Švenčiausios Mergelės Marijos apsireškimai, garsiojoje Portugalijos šventovėje Fatima. Kadangi knyga yra skirta gegužės mėnesiui, tai visa medžiaga yra suskirstyta į 31 skyrių. Pabaigoj yra pridėta Šv. Mergelės Marijos litanija ir 3 giesmės.

V Ramonas **KRYŽIAI**, romanas.

V. Ramono **KRYŽIAI** yra stipriausias kūrinys išleistas tremtyje. Dėl keliamų idėjų aktualumo ir mūsų laikams artumo atkreipė plačios visuomenės dėmesį. Ivykiai ir žmonės aprašomi prieš bolševikų atėjimą Lietuvon, okupacijos metu ir pradžia karo. Stilius originalus ir lengvai skaitomas.

A. Giebrius **K LIONĖ Į LIETUVĄ**. Iliustravo R. Vaselauskas
Knyga yra skiriama mokyklinio amžiaus vaikams.

ŠVENTOJI ISTORIJA. Naujasis Įstatimas. Tinka kaip vadovėlis mokyklose ir pasiskaitymui namuose.

P. Leon von Rudloff. **TRUMPA PASAULIEČIŲ DOGMATIKA**. Išvertė Dr. M. Ražaitis. Stuttgart 1947.

Šią knygą privalėtų skaityti visi tie, kurie nori įsigyti platesnį ir gilesnį tikėjimo pažinimą.

AIDAI 1948 m. birželis nr. 15. Mėnesinis kultūros žurnalas leidžiamas Vokietijoje. Šiame nr., yra aktualus j. Girniaus straipsnis. Šiandieninės

demokratijos krizės prasmė. Jonas Grinius rašo — Rašytojo laisvė ir įsipareigojimai ir eile kitų straipsnių, eilėraščių, novelė.

Tai inteligentams ir šiaip daugiau prasilavinusiems skiriamas žurnalas.

SPAUSDINAMA NAUJŲ GERŲ KNYGŲ

VLIKO Informacijos tarnybai remiant, spausdinama visa eilė gerų lietuviškų knygų. Iš jų pažymėtos: «Sodžiaus menas», «Vilniaus miesto menas», «Lietuvos kryžių albumas», A. Šapokos, Lietuvos istorija» ir kt. Baigiama spausdinti didžiulis lietuvių tremtinių menininkų katalogas specialiai dailės parodai Amerikoje, 30 dailininkų paveikslų rinkinys, kurių 12 spalvuotų. Leidinį paruošė ir suredagavo dail. P. Augius.

Žurnalistas K. Pelėkis paruošė ir atidavė naują didžiulį veikalą apie tris okupacijas (anglų kalba). Tai bus pirma šios rūšies didesnė studija.

«Patrijos» leidykla išleido Dr. K. Griniaus «Atsiminimų» I tomą. «Minties» leidykla baigia spausdinti prof. M. Biržiškos «Vilniaus Universitetą».

Gerai knygai yra reikalingas geras aparatas

VACLOVAS GERVINAS

atlieka įvairius knygrišystės darbus.

GREIT, PIGIAI, GERAI

RUA IBITIRAMA, 719

Kreiptis nuo 18,30 iki 22 val.

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

«MŪSŲ LIETUVA» GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO LAIKRAŠČIŲ KIOSKOSE ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE Prie pašto Avenida Săo Joăo
PRAÇA DA SE Viduryje aikštės kioske
SIUVYKLA VILNIUS Av. Duque de Caxias, 237
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José Paulino kampas.

JOTEIKOS RESTORANE R. dos Italianos, 711
ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SĂO JORGE R. Săo Caetano, 526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sustojimo vietos
VILA ANASTACIO pas platintojus
VILA ZELINA Largo Săo José prie autobuso sust. vietos

Lietuvoje Raudonasis Teroras

BENDRA PADĖTIS

Pro "geležinę uždangą" karts nuo karto prasiskverbia viena kita žinia, kuri išsivajam pasaulio šėlika apie stirpų sovietų siautėjimą pavergtoje Lietuvoje. Žmonės naikinami, tremiami į Sibiro darbu vergų stovyklas, kaimai rūsina ir negailestingai plėšiamasi. Okupantai Lietuvoje daro baisų nusikaltimą, kurį nori nuslėpti "geležine uždanga". Ne vienas laisvojo pasaulio žmogus kartais gal susidaryti sąvoką, kad sovietai, kurie tiek daug kalba apie žmoniškumą ir laisvę tikrai Lietuvoje ir kituose pavergtuose kraštuose atlieka tokius draugiškus darbus, kurie saukia daugiau keršto.

Iš visiškai tikrų šaltinių galėjome patikrinti, kas dabar dedasi pavergtoje ir kryžiuojamoje Lietuvoje. Žmonės, kurie šias žinias "Draugo" korespondentui papasakojo, ligi šių metų pradžios gyveno Lietuvoje, savo akimis matė baisius sovietų darbus ir savo krauju išgyveno visą Lietuvos kančią. Jie šia žiemą į laisvą Vakarų išėjo šeši. Trys iš jų garbingai žuvo, gindami likusiųjų trijų gyvybę, kad tie pasiektų laisvą Vakarų pakelbtą pasaulį, kur sovietai daro Lietuvoje. Žuvusiųjų noras išsipildė: kiti prasiskverbė pro "geležinę uždangą" ir atidengė Lietuvos tragediją. Ant trys pakeliui žuvusiųjų mirė karžygiskai, kaip Lietuvoje mišta visi partizanai. Kai nelygioj kovoje buvo sužeisti, jie granatomis susisprogdino savo veidus, kad rusai jų negalėtų atpažinti ir nenukentėtų Lietuvoje like jų tėvai, giminės, pažįstami ar daugiau prieš žudami jie paklojo eiles okupantų, o kai skaitlingo priešo buvo sunkiai sužeisti, baigė paskutinius sovietų ir rusai pribėgo jų applėsti ir kankinti, tada jie susisprogdino, kartu atnešdami mirtį ir prie jų pribėgusiems rusams. Šitoks mirštančiųjų heroizmas leido gyvie-

siems atlikti savo tikslą-pasiekti Vakarų, kur nesiaučia NK VD teroras.

BEVEIK PUSĖ LIETUVOS ŽEMĖS DIRVONUOJA

Lietuvos ūkininkų padėtis sunki, liūdna ir tragiška 1947 metais dirbamos žemės 40 nuoš. buvo neapsėta. Maitinimas pablogėjo. Tai yra dėl to, kad niekas nenori dirbti, nes nėra darbo jėgos. Už vieno samdinio pasisamdymą metams valdžiai reikia primokėti 2,000 rublių. Bolševikai dalinai tuo patenkinti, nes tokie reiškiniai naikina kaimą, naikina ūkininkus, naikina Lietuvos atsparumo tvirtovę.

Bolševikai daug giriasi apie mašinų-traktorių stotis. Bet tu stočių labai nedaug ir jos ūkio gyvenime nevaicina jokios reikšmės.

PYLIAVOS — NAUJA PRIEMONĖ ŪKININKAMS NAIKINTI

Kai Lietuvos okupantam dėl stiprios partizanų veiklos nepasisiekė lietuviškojo kaimo apgyvendinti rusais, bolševikai ūkininkams naikinti ieškojo kitų priemonių. Viena iš tų priemonių yra priverstinis pyliavos. Pyliavos skiriamos už dirbamą ir nedirbamą žemę. Ūkininkai turi atiduoti valdžiai ir už išvežtųjų ūkininkų žemę nors ji ir nedirbama. Jei kuriame valsčiuje yaa daug išvežtųjų ir jų žemė dirvonuoja, tai likusieji privalo atiduoti pyliavas ir už tą žemę, ir tokiu būdu likusiųjų ūkininkų pyliavos labai padidėja.

LIETUVOJE DAUG BAISIAU NEGU GIRDIME

Atvykusieji iš tėvynės lietuviai pasakoja, kad Lietuvoje yra daug baisiau negu mes girdime. Visos tos žinios, kurias nuolat apie bolševikų pasibaisėtinus darbus, yra visiškai tikros. Bet to baisumo pavergtoje Lietuvoje

yra dar daug kartų daugiau. Nemažą dalį sovietų baisių nusikaltimų sulaiko jų užleistoji "geležinė" uždanga. Visa Lietuva pagreitintai naikinama ir bolševikinama, siekiant per kelerius metus Lietuvos gyvenimą prilyginti prie tos padėties, kurią Sovietų Sąjunga «laimėjo» per 30 metų. Lietuviai be perstojo vežami į Sibiro darbo vergų stovyklas, Lietuva kolonizuojama rusais. Apie 70 nuoš. visų Lietuvos valdininkų jau atvežti rusai. Ūkis griunamas ir kuriami kolchozai. Lietuvių kultūriniai tautinis gyvenimas pasmaugtas. Tai, ką dabar bolševikai Lietuvoje vaidina «kultūrinio gyvenimo» yra Stalino ir rusų pavergėjų garbinimas. Bažnyčia ir dvasiškija negailestingai persekiojamos. Dviejose evangelikų bažnyčiose sovietai įsitaisė arklides. Per 100 katalikų kunigų išvežta, nužudyta ar laikomi kalėjimuose. Daug kunigų gaudomi ir jie slapstosi miškuose. Bažnyčios apkrautos nepaprastai dideliais mokesčiais. Sovietinius "rinkimus" lietuviai boikotavo. Suvalkijoje "rinkimuose" dalyvavo (kaimuose) tik 2 nuoš. Keršdami už nedalyvavimą "rinkimuose", okupantai pradėjo ūkininkus vežti į Sibirą.

VISA LIETUVIŲ TAUTA ATKLIAI PRIEŠINASI

Nežiūrint žiauriausių sovietų priemonių visa lietuvių tauta atkakliausiai priešinasi okupantams. Lietuviai pasiryžę geriau mirti garbingai, negu pasiduoti ir vergauti. Apie 8.000 partizanų save susisprogdino, kartu atnešdami mirtį ir tūkstančiams rusų. Patys rusai pripažįsta, kad lietuviai atkakliausiai ir narsiausiai priešinasi iš visų rusų pavergtų tautų. Lenkijoje vieningai organizuoto pasipriešinimo nėra. Latvijoje pasipriešinimas nedidelis, gi Lietuvoje rusai palaidojo dešimtis tūkstančių savo karių ar pakalikų.

Šitas lietuvių priešinimasis turi didelę prasmę. Okupantai nusileidžia tik jėgai. Dėl nepaprasto lietuvių priešinimosi Lietuvoje mokyklose tebėvartojama lietuvių kalba, kai Latvijoje visose mokyklose pagrindinė kalba yra rusų kalba.

Dabartinė lietuvių kova su rusais milžini yra legendarinė. Tai biblinė Dovydo ir Goliato kova, kuri eina jau ketveri metai ir nežinia kada pasibaigs. Jau ši avasėms tom

IS MASKVOS PARYŽIUN

Anglijos, Amerikos ir Prancūzijos įgalioti atstovai Maskvoje deryboms vesti atvyko į Paryžių. Maskvoje nesutarė nė vienu klausimu. Kas buvo svarstoma?

Pirmoj eilėj Berlyno krizė. Vakarų sąjungininkai derėjosi, kad rusai atimtų sausumos blokadą. Nors anglų ir amerikonių aviacija yra galinga, bet visus gyvenimo reikmenis, jų tarpe kurą, pristatyti lėktuvais dviem su viršum milijonų gyventojų, nėra lengva, ypač artėjant rudens ūkanotoms dienoms. Derybų metu buvo žinių, kad Berlyno klausimu bus susitarta. Amerikonai sutikę, kad visose Berlyno zonosose būtų vartojamos sovietų valdomos zonos pinigai, o rusai už tai pasižadėję atimti blokadą. Bet matyti, kad rusai apsisvarstė, kad susitarta per pigiai ir Berlyno krizė netik buvo baigta, bet dar paaštrėjo. Rusai nebuvo linkę atskirai spręsti Berlyno reikalų, bet kartu su visais kitais Vokietiją liečiančiais klausimais.

Buvo svarstyti karo reparaacijų, Vokietijos vyriausybės sudarymo bei Ruhro klausimai. Bet ir čia interesai yra tiek priešingi, kad nebuvo galima prieiti prie bet kokio susitarimo. Taip ir baigė Maskvos konferencija.

Vakarų sąjungininkai tuos klausimus, pirmoj eilėj Berlyno, ruošiasi iškelti Paryžiuje, Jungtinių Tautų posėdžiuose. Rusija nesutinka. Vieton to, Kremlius valdovai siūlo, kad visų kraštų okupacinė kariuomenė būtų atitraukta iš Vokietijos. Tuomet rusams liktų laisvos rankos netik Berlyną, bet ir visą Vokietiją, komunistų partijos pagalba, okupuoti.

Jau kuris laikas ateina žinių, kad rusai jų okupuotoje zonoje, organizuoja kovos būrius, kurių uždavinys būsiąs jėga okupuoti Berlyną išvežant anglus, amerikonus ir prancūzus.

Rusai nori delsti, kad amerikonomams atsibostų Europą ir ją patys valiktų. Ypač jei ištiktų Ameriką ekonominė krizė. Tuomet dėmesys iš užsienio

turėtų būti daugiau kreipiamas į vidaus gyvenimą. Rusams liktų laisvos rankos.

Šiandien sunku pasakyti keno naudai dirba laikas. Kol kas laikas nėra rusų sąjungininkas, nes visi permato veidmainingą ir imperialistinę, norą pavergti visą pasaulį, politiką. Šitokia padėtis anksčiau ar vėliau prives prie karo.

ANGLIJA MOBILIZUOJA IR GINKLUOJASI

Rugsėjo mėn. 22 d. Anglijos kancleris Bevin kalbėdamas parlamente apie Berlyno blokadą pareiškė, kad sovietai mano, jog kelių savaičių laikotarpį būsime tokiuose sunkumuose, kad būsime priversti apleisti Berlyną, o badas prives prie betvarkės ir mūsų pozicija bus neatlaikoma. Blokados nugalėjimas buvo milžiniškas ir garbingas darbas. Tuo galime didžiuotis. Nežiūrint kas bebūtų, iš Berlyno nepasitrauksime.

Parlamentui buvo pranešta, kad Anglijos vyriausybė baigė paruošiamuosius darbus pašaukimui dviejų milijonų vyrų prie ginklų, ar net ir daugiau, jei būtų reikalo.

Karo laivynas irgi yra didinamas.

MARŠALAS TITO, NĖRA TIKRASIS TITO

Berlyno laikraščiai, žiniomis iš Belgrado rašo, kad dabartinis maršalas Tito, Jugoslavijos diktatorius, nėra tas pats Tito, kuris vadovavo partizanams karo metu. Tikrasis Tito, karo metu 1941 m. žuvo kovose su vokiečių parašiutininkais. Dabartinis Tito lankydamas gimtąjį kaimą, net nepažinęs Tito motinos.

ONU (JUNGT. TAUTU ORGANIZACIJOS)

Darbai Paryžiuje prasidėjo nervingoj nuotaikoj. Rusų atstovas Višinskis protestavo prieš Italijos išileidimą į ONU ir kad

iš dienotvarkės būtų išimtas Balkanų, Graikijos komunistų veiklos, Korejos nepriklausomybės svarstymas

Kai Paryžiuje posėdžiauja ONU atstovai, tuo pat metu kur nors Kryme yra susirinę Rusijos ir jos įtakoj esančių valstybių atstovai.

Ten dalyvauja ir Stalinas.

— Prancūzijos komunistai ir degaulistai yra palankūs kad rinkimai būtų ateinantį mėnesį. Vieni ir antri tikisi gauti daugumą.

— Anglija, Amerika ir Prancūzija įteikė rusų vyriausybei notą reikalaujant, kad Berlyno klausimas savaitės laikotarpį būtų sutvarkytas. Priešingu atveju ji spręs susirinkusi Paryžiuje Jungtinių Tautų Organizacijos atstovai.

— Jeruzalėje, žydų kontroliuojamoj dalyj, buvo nužudytas conde Bernadote, Jungtinių Tautų S-gos tarpininkas tarp žydų ir arabų. Kartu žuvo ir vienas prancūzų karininkas.

Spėjama, kad atentatą įvykdė vienos žydų teroristinės organizacijos nariai.

— Rugpiūčio mėnesį Brazilija eksportavo 1.444.155 maišus kavos. Per Santos uostą išvežta 916.726 maišai.

— Jungtinių Tautų Organizacijos posėdžiams Paryžiuje pirmininkauti išrinktas Australijos atstovas Herbert Evatt.

— Gen. Marshall savo kalboje 23 d. rugsėjo, ONU posėdyje, nors mandagioj formoj, bet aiškiai ir atvirai pasisakė prieš Sovietų vedamą politiką, trukdančią įgyvendinti pasaulį taiką. Maskva nerodo geros valios ir nenori susitarti. Todėl visi ginčytini klausimai bus sprendžiami Jungtinių Tautų Organizacijos posėdžiuose.

SKAITYK IR PLATINK
"MŪSU LIETUVA"

Lietuviai BRAZILIJOJE

PRANEŠKITE SAVO
ADRESUS

Yra lietuvių, kurie pakeitė savo gyvenamąją vietą. Lietuviai kunigai kasmet lanko lietuvius. Tačiau jie negali aplankyti tų, kurie yra persikėlę gyventi kiton vieton. Toki yra prašomi pranešti savo adresus.

DVIGUBAS JUBILÉJUS

Pralotas M. Krušas seniausios lietuvių Šv. Jurgio parapijos Chicagoj klebonas, lankęsis São Paulo lietuvių kolonijoj 1938 m. kartu su klebonu J. Paškauskū, rugsėjo mėn. 29 d. švenčia trigubą jubilėjų: 70 metų amžiaus, 40 kunigystės ir 30 metų klebonavimo. Jubilijatui linkime dar daug metų sėkmingai darbuotis Lietuvos ir Bažnyčios gerovei.

ATVYKIME IR DALYVAUKIME

Šaukiamame lietuvių katalikų susirinkime ši sekmadienį, 26 d. rugsėjo mėnesio 3 val. po piet Vilā Zelinos mokyklos patalpose bus aptariami visiems svarbūs parapijos reikalai. Nesakykime nė vienas, kad "ir bemanęs apsi-eis." Ten kur yra bendras visų reikalas visi ir dalyvaukime. Kiekvieno susipratusio lietuvi-o yra pareiga dalyvauti bendrame darbe.

SKAUTAI

Ši sekmadienį 26 d. 20 valan-da Lietuvių Moócos salėje bus išrinkta «PAVASARIO KA-RALAITĖ»

Šio konkurso laimėtoja gaus atminčiai gražią dovanėlę. Kvie-čiame visą jaunimą ir tėvus at-silankyti į šį konkursą.

Po šio konkurso bus šokiai iki 24 valandų

St. M. Sk. Korespondentas

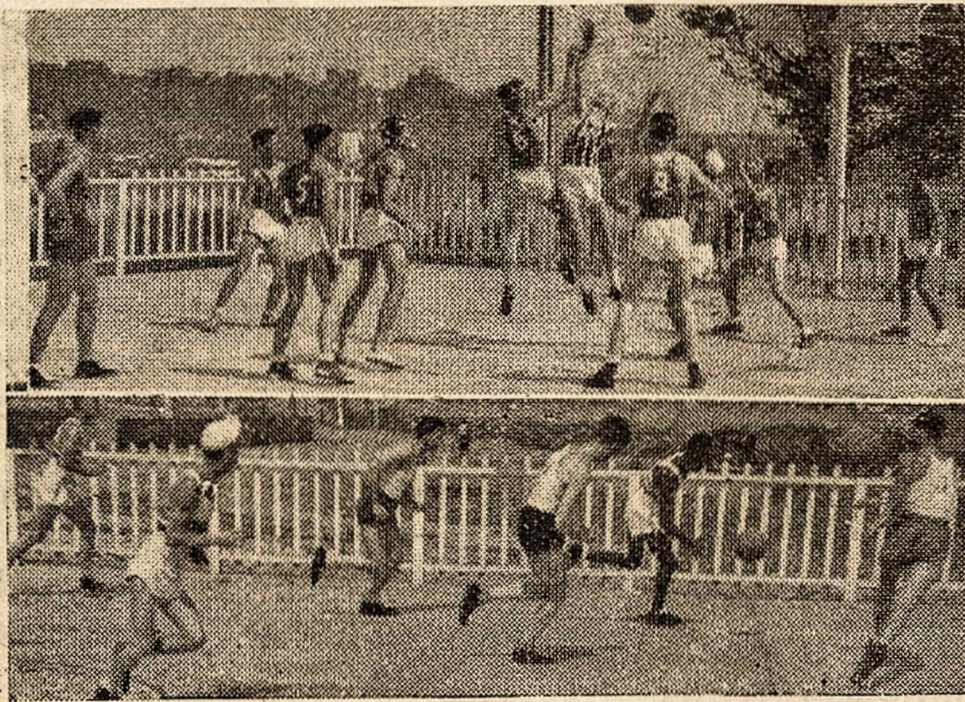
LIETUVIU KAT. MOTERU DRAUGIJOS

Lietuvių Kat. Moterų Draugi-jos dešimtmečio minėjimas bus spaliaus mėn. 31 d. Programoj nustatyta 7 val. šv. mišios ir ben-dra šv. Komunija. 3 val. po piet arbatėlė su menine programa.

Lietuva tavo namuose

Isigijęs lietuviškų plokštelių kasdien galėsi klausytis lietuviš-kų dainų, muzikos ir jaustis kaip Lietuvoje.

Lietuviškų plokštelių (apie 25 įvairūs kūriniai) galima įsigyti pas JUOŽĄ STANKŪNĄ - Vilā Zelina.

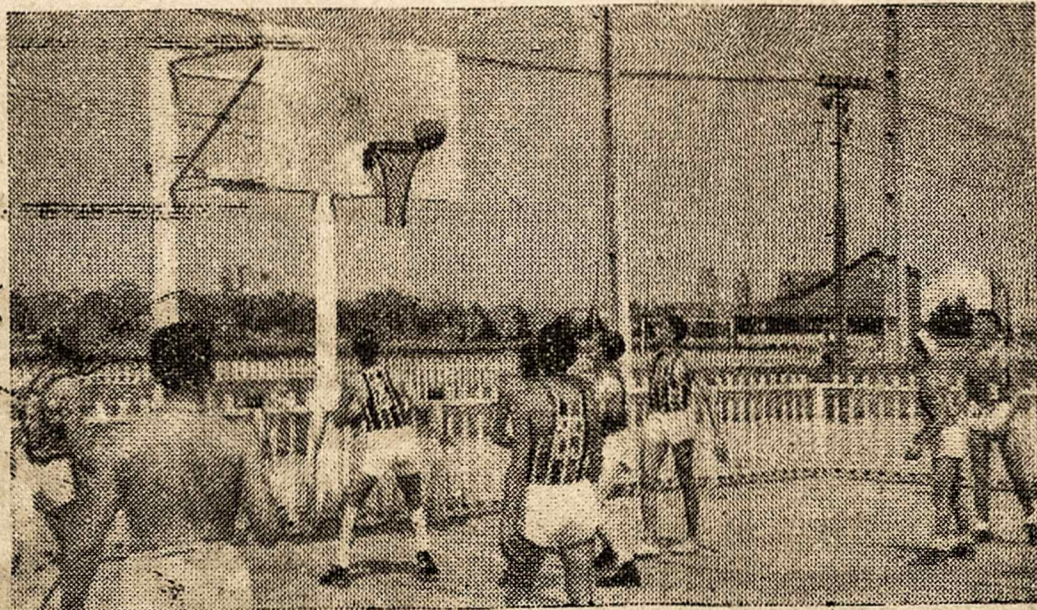

Lietuvių ir S. Paulo F. C. pirmosios krepšinio komandos

Kai kurie momentai rungtynių metu su S. Paulo F. C. rugsėjo 7 d., kur musiškiei išėjo nugalėtojais 68 x 31.

LIETUVIAI TVIRTAI LAIKOSI

Rugsėjo mėn. 19 d. lietuvių krepšini-nkų antra komanda susitiko S. An-drė su Aramačā krepšinin-kų pirma. Lošimas baigėsi mūsų naudai 15x13.

P. P. Remenčių suruoštos išleistuvių vakarienės «M. L.» redaktoriui Vl. Vijeikiui dalyviai

TĖVU DĖMESIUI

Lietuvių kalbos pamokos Vila Zelinoj būna pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 4,45 ligi 5,45. Pamokose gali dalyvauti ir baigusieji mokyklą.

O KAIP RIO DE JANEIRE

Apie lietuvius gyvenančius Brazilijos sostinėje nieko negirdėti. Nežinia, ar jie nieko neveikia, ar tik nesigarsina.

Lietuviskos pamokos

Šią savaitę Moocos Lietuvių mokykloje prasidės lietuviškos pamokos. Kviečiame visus tėvus užrašyti savo vaikus kurie nori mokintis lietuviškai.

— Mūsų kolonijos industrialas K. Narusevičius 20 d. rugsėjo mėn. išvyko Amerikon kartu su São Paulo industrialų ekskursija. Aplankys didžiuosius industrijos centrus Kanadoj ir Š. Amerikoj.

— Yra projektuojamas išleisti dar vienas lietuviškas laikraštis São Paulo lietuvių kolonijoj.

— «M. L.» skaitytojai pageidauja, kad «M. L.» būtų savaitraštis. Šis skaitytojų noras bus galima patenkinti tik nuo Naujų Metų.

— Jonas Bagdžius ir Alfonsas Misevičius Av. Zelina atidarė barą.

VESTUVĖS

— Rugsėjo mėn. 18 d. Vila Zelinos bažnyčioj sumainė aukso žiedus Antanas Jablonskis su Joana Albase.

— Rugsėjo mėn. 19 d. Augustas Stanislovaitis su Barbora Bubliauskiene.

— Rugsėjo mėn. 25 d. bus šliubas Jaraslovo Aradenko su Ona Raubaite.

PREFEITURA PERIMS GATVES

Einant įstatymais prefeitura tegali išgrįsti ir apšviesti tas gatves, kurios yra jos žinioj. Kadangi V. Zelinos ir V. Belos gatvės dar yra žemės savininkų žinioje, todėl ir prašomų pagerinimų prefeitura nedaro. Šią savaitę prefeitūros «parlamentas» — vereadorai įnešė projektą perimti V. Zelinos V. Belos ir dar kitų vilų gatves prefeitūros žinion ir tuomet vykdyti reikalingus pagerinimus.

P A Š T O D Ė Ž U T Ė

K. Maksimavičiui, A. Juškai, Al. Grabauskui, Ad. Tumėnui, El. Sivickaitei, J. Skurkevičiui, D. Ruzgaitei, Petru Ambrosevičiui, Bubnys Sunaitytei, Silv. Šerėnui, Elz b. Dubauskaitei-Juršienei, Elv. Bazilevski, A. Pieslienei, J. Kuprėnui, J. Semelevičiui, Kunigundai Giedratienei.

Laiškus atsiimti Vila Zelinos klebonijoj.

Šį sekmadienį 26 d. União Social Alegria sporto komanda bandys savo jėgas su «Botafogo»

— Rugsėjo mėn. 13 d. V. Zelinoj Marechal Malet g. 17 stalgiai mirė Bernarnas Ramanauskas, 70 metų amžiaus.

REIKALINGA TARNAITĖ

Lietuviškam restoranui reikalinga virėja europietiškiems valgiams gaminti. Darbo val. nuo 7 iki 11 val. nakties.

Praça Carlos Gomes, 180 Tel. 6-2843 — São Paulo

Parduodami namai

Iš 3-jų kambarių ir virtuvės
PRIE VIA ANCHIETA

Vila Gonçalves Junior, São Bernardo

kreiptis pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

Rua Venda Nova, 83 - Vila Zelina

LIETUVIŲ KOMERCIANTŲ ŽINIAI

Dabar jau pats laikas apsirūpinti kalendoriais (folhinėm)

Jau turime didžiulį pasirinkimą įvairiausio tipo kalendorių.

Arte grafica Lituania Ltda
Rua Venda Nova, 116. V. Zelina

BENDRUOMENĖS NARIŲ DĖMESIUI

Jau yra atspausdintos naujos nario knygutės. Jų neturintieji prašomi išigyti prieš arba po sumos.

linksmas KAMPELIS

PAMOKOJE

-- Vineuk, ar daug yra velnių? -- klausia mokytoja.
-- Labai daug.
-- O iš kur tu žinai?
-- Ugi tėtė juos tūkstančiais, o mama milijonais skaito.

NEBUVO LAIKO

-- Adomėli, tu vėl buvai medin įsikraustęs? Išpuolei ir rūbus suplėšei. Kas iš tavęs bus?
-- Motinėle, nepyk: puolant nebuvo laiko nusivilkti.

BARZDA

Teisman buvo pašauktas valkata. Apskūstasis turėjo ilgą juodą barzdą. Visa išklausęs teisėjas tare:

Jei į viską tikėčiau, kas tau užmetama, tai turėtum sąžinę tokią juodą, kai tą barzdą, kurią nešioji.

Ponas teisėjau — atsakė valkata — jeigu iš barzdos būtų galima suprasti žmogaus sąžinę, tai

MŪSU KAINOS
atatinka mūsų
PAGAMINTŲ
BATŲ tikrai
vertei

Neleiskite savęs apgauti išviršine išvaizda. Mūsų įmonė žinoma visame krašte, visados pateikia vertingus gaminius.

Aukšta kokybė
Didelis patvarumas
Gera išvaizda

CALÇADO JONAS

JONAS VIGELIS

FAB. RUA S. CAETANO, 862 - 809 - TEL. 9-4682
LOJA: AV. ZELINA, 73

ponas sąžinės visai neturėtum.
Mat teisėjas buvo be barzdos.

-- Onute, atsiprašyk tėvelio.

Onutė: -- neatsiprašysiu.

-- "Atsiprašyk, Onute" -- šnabžda jai 8 metų broliukas -- kas išmintingesnis privalo kvailesniam nusileisti.

Raulas VIRVELE

Kartą Raului taip išėjo.
Júromis keliaut reikėjo.
Kai į laivą Raulas sėdo
Nežinojo kokios bėdos
Laukia jūroje Virvelę
Išsirengusį į kelią.
Pasakyti net jau gėda
Kažkoks bišius širdį ėda.
Kojos silpnos, galva sukas,
O akyse plauko rúkas.
Velniai maršą galvoj groja
Čia ištempia, čia priploja.
Júros liga — tai ne baikos
Vos ant kojų Raulas laikos.
Čia pargriūva, čia vėl kelias.
Kamuolys gerklėje velias.
Rodos lekia tartum púkas,
Čia vėl krinta, aplink sukas.
Kam kelionė — malonumas,
O Virvelei tik kartumas.
Júroj Raulo dienos juodos
Be linksmumo, be paguodos.

GARIMPAR E' ENRIQUECER

O garimpeiro, na sua labuta diária está com os olhos fitos na gema grande ou na pepita volumosa. Mas a sua estabilidade financeira está no que bateia todos os dias... Seja o garimpeiro de suas próprias finanças, pe-
neirando todos os meses um pouco de suas economias, para transformá-las num sólido pecúlio. Adquira um título de PRUDÊNCIA CAPITALIZAÇÃO e no fim da jornada poderá fazer entrega aos seus, de valiosa pepita.

COMPANHIA GENUINAMENTE NACIONAL PARA FAVORECER A ECONOMIA

PRUDÊNCIA CAPITALIZAÇÃO

Visais reikalais kreiptis pas NICOLAU VATOFF - Av. Rangel Pestana, 28 - 6.º and. - Sala 607 - (esquina rua 11 de Agosto)

APLANKYKITE

Naujai įrengtą ir
jaukiai dekoruotą
RESTORANĄ

Chopin PIRATA

Lietuviški valgiai Malonus patarnavimas. Jauki aplinkuma. Pavizdinga švara. Kainos prieinamos.

Praça Carlos Gomes, 180 - Tel. 6-2843 - S. Paulo

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica LITUANIA LTDA.

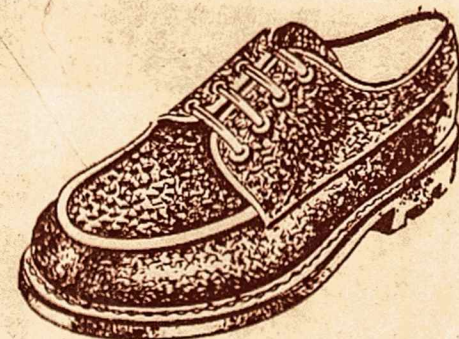
DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

RUA VENDA NOVA, 116 - V. ZELINA
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,

Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526
Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés, 719
São Paulo

FOTO-STUDIJA **BERNARDO**

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus

Specialybė padidimams

tamsiuose tonuose ir sepia,

spalvinimai aliejiniais

dažais ir pastele

Arthur Schmidt

PRIIMAMI PAKVIETIMAI I NAMUS
SENU PORTRETU REPRODUKCIJOS

R. SÃO CAETANO, 447 - TEL. 4-5576 - S. PAULO

DRABUŽIS YRA GERAS, KADA
YRA GRAŽIAI PASIŪTAS

POVILO AMBRAZEVICIAUS SIUVYKLA

Garantuoja už darbą vyrams ir moterims

Avenida Zelina, 68 - Vila Zelina - São Paulo

LIETUVISKAS RESTORANAS VALGYKLA

POVILO JOTEIKOS

Skani pietūs, vakarienė,
užkandžiai, gėrimai, silkės,
lietuviški kopūstai, agurkai
košelienu, pizza napolitana

RUA DOS ITALIANOS, 711 - BOM RETIRO
Is Lgo. S. Bento eina onibusai 70 ir 71 iki galo. - Bondé 55

Savi pas savuosius

Padaria Caieiras

KEPYKLA, MAISTO IR GERIMU
PARDUOTUVĖ

SAVININKAI

ONA IR EDVARDAS PAŽERAI

Vila Crescuma — Caieiras — E.F.S.J. — Est. S. Paulo

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

RUA VENDA NOVA, 116 - SÃO PAULO - VILA ZELINA